• Οὐκ ἐπ' ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος •

ΕΤΟΣ Β'. ΣΜΥΡΝΗ, τῇ 31 Μαρτίου 1859 Ἀριθ. 6.

ΑΠΕΙΚΟΝΙΣΜΟΙ ΤΩΝ ΡΩΣΣΩΝ ΥΠΟ ΑΜΕΡΙΚΑΝΟΥ.

(Συνέχεια.)

Ὁ Ῥῶσσος φίλος μου τότε ἀνεδέχθη νὰ μὲ περιάγῃ ἐπὶ μίαν ὥραν ἐν Κρονστάδ. Ἐνταῦθα πρῶτον εἶδον τὸν Ῥῶσσον *μουζίκον* Τῇ ἀληθείᾳ τὸ ἐξωτερικόν του δὲν μοὶ ἔκαμε τόσον καλὴν ἐντύπωσιν. Μὲ τὸ δασῶδες γένειόν του καὶ τὸν ἐκ δέρματος προβάτου ἐπενδύτην του, καὶ μὲ τὸ σύνολον τῆς τραχείας ὄψεώς του ἐφαίνετο ἄνθρωπος τὸν ὁποῖον δὲν ἤθελεν ἐπιθυμήσει τις νὰ ἀπαντήσῃ μόνος εἰς μονήρη τόπον· εἰσήλθομεν εἰς διάφορα ταπεινὰ *καβάκια* ἤτοι καπηλεῖα, ἅτινα ἦσαν πλήρη τραχέων τὴν ὄψιν ἀνθρώπων πεινώντων, καὶ παιζόντων τὰ χαρτία καὶ τοὺς πεσσούς. Αἱ μηλωταὶ αὐτῶν ἔστιλβον ὑπὸ λίπους. καὶ ἐφαίνοντο εἰς ἄκρον ῥυπαροί.

« Δὲν εἶναι πολὺ τερπνὴ ἡ ἀρχὴ τῶν παρατηρήσεών σας περὶ τοῦ ῥωσσικοῦ βίου, εἶπεν ὁ Ἰβὰν ἀναγινώσκων ἐπὶ τοῦ προσώπου μου· καὶ ὅμως οἱ φίλοι μας οὗτοι δὲν στεροῦνται ἀρετῶν, ὡς θέλετε ἰδεῖν ὅταν τοὺς γνωρίσητε ἐκ τοῦ πλησίον. Ἐκτὸς δὲ τούτου δὲν πρέπει νὰ ἐλπίζητε ὅτι θὰ εὕρητε τὰ κάλλιστα δείγματα ἑνὸς λαοῦ εἰς τὰ νεώρια καὶ τὰς προκυμαίας ἑνὸς μεγάλου λιμένος. Βλέπεις ἐκείνους τοὺς δύω οἵτινες συνομιλοῦσι; Ὁ μὲν κοντὸς καὶ παχύς, ὁ φορῶν τὸ ἐκ μηλωτῆς κάλυμμα, τὸ καταβαίνων μέχρι τῶν ὤτων του, εἶναι Φιλλανδὸς, εἷς ἐκ τῶν προτέρων ἰθαγενῶν τῆς ἐπαρχίας ταύτης. Πιστεύετε ὅτι εἶναι τοῦ αὐτοῦ αἵματος μὲ τὸν ὑψηλὸν καὶ ὁρμητικὸν Μαγυάρον, ὅστις εἶναι ὁ γραφικώτατος ἄνθρωπος τῆς Εὐρώπης; ναί, οὕτως ἔχει. Ὁ παχὺς ἐκεῖνος ὅστις συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ εἶναι ὁ τύπος τοῦ ἀληθοῦς Ῥώσσου· εἶναι ἀναμφιβόλως δουλοπάροικος ἐλθὼν ἀπὸ τὸ ἐνδότερον ἐνταῦθα μὲ ἄδειαν ἀπὸ τὸν αὐθέντην του διὰ νὰ ζητήσῃ ἔργον. Ὅσονδήποτε τραχὺς καὶ ἂν φαίνηται εἶναι πολὺ ἄξιος ἄνθρωπος. Οὗτος τε καὶ ἄλλα πεντήκοντα ἑκατομμύρια ὅμοια αὐτῷ εἶναι τὰ ὀστᾶ καὶ τὰ νεῦρα τῆς Ῥωσσίας· ὑπάρχει ἐν αὐτῷ πολλὴ φιλοπονία καὶ πολλὴ δύναμις πολεμικὴ ὅταν ἡ χρεία τὸ καλέσῃ, ὡς θέλει φανῇ μετ' οὐ πολύ.

Μὲ πεντήκοντα ἑκατομμύρια ἀνθρώπων ὁμοίων αὐτῷ, καὶ μὲ φρένας ἱκανὰς πρὸς διοίκησιν αὐτῶν, μὲ τὸν στόλον ἐκεῖνον, » εἶπε δεικνύων πρὸς τὰ πλοῖα « καὶ μὲ τὴν βοήθειαν τοῦ Θεοῦ πρὸ πάντων, δὲν ἔχει μέλλον λαμπρὸν ἡ Ῥωσσία ἐνώπιον αὐτῆς; καὶ θέσιν ἐντῷ κόσμῳ διὰ τὴν μεγάλην Σλαβικὴν φυλήν; εἶτα δὲ θέλει προοδεύσει καὶ ὁ φωτισμὸς καὶ πολιτισμός μας, καὶ μετά τινα παῦσιν ἐπρόσθεσε· « καὶ θέλομεν ἀποκτήσει καὶ ἐλευθερίαν. Ἕως τότε περιμένομεν. »

Ἐθεώρησα αὐτὸν ἐκπεπληγμένος καὶ οὐχὶ ἄνευ ὑποψίας. Μήπως τέλος πάντων ὁ Οὐΐγγης ἔχει δίκαιον, εἶπον κατ' ἐμαυτόν; μήπως ὁ ἄνθρωπος εἶναι κατάσκοπος ζητῶν νὰ μὲ ἐμβάλῃ εἰς παγίδα; Ἀλλ' ὅτε πάλιν ἐνέβλεψα εἰς αὐτὸν, αἱ ὑποψίαι μου διεσκεδάσθησαν. Τὸ φαιδρὸν καὶ ἐνθουσιῶδες βλέμμα του ἦτο ἀδύνατον νὰ περιέχῃ ἐν αὐτῷ ὑπόκρισιν.

Ἐπεστρέψαμεν τέλος εἰς τὴν προκυμαίαν, ἔνθα ὁ Ἰβὰν μὲ ἀπεχαιρέτησεν εὐγενῶς. « Ὑπάγετε πρὸς τὸ παρὸν εἰς τὸ ξενοδοχεῖον τῆς Κω

ρίας Βέντων ἐπὶ τοῦ *Γυλλέρροῖ Οὐλίτσα*, καὶ ἕως ὅτου λάβητε τὴν ἄδειαν τῆς διαμονῆς σας, ἐγὼ θέλω ἐπιστρέψει εἰς τὴν πρωτεύουσαν· νομίζω ὅτι θέλω δυνηθῆ νὰ σᾶς ὑπηρετήσω. »

Ὑπάγων εἰς τὸ ἀτμόπλοιον, τὸ ὁποῖον ὤφειλε νὰ μᾶς μεταφέρῃ εἰς Πετρούπολιν, ἀπήντησα τὸν Κύριον Οὐίγγινς. Ἐφαίνετο ὠχρὸς καὶ ἀπηυδηκώς, καὶ σγεδὸν ὡς ἄνθρωπος, ὅστις ἀρτίως εἶχεν ἐξέλθει ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς ἱερᾶς ἐξετάσεως.

« Πῶς ἐπεράσετε μὲ τὴν ἐξέτασίν σας; » τὸν ἠρώτησα.

« Ἀδελφὲ, μὴ μ' ἐρωτᾷς μοὶ ἀπεκρίθη. « Ἤτο χειροτοτέρα τῆς τοῦ προξένου ἐν Λονδίνῳ. Δοξάζω τὸν θεὸν ὅτι ἐτελείωσε. Ἰδοὺ τὸ γραμμάτιον τῆς μεταβάσεώς μου. Ἀλλ' ἀκόμη ἔχομεν νὰ περάσωμεν καὶ ἀπὸ τὸ τελωνεῖον καὶ τὴν ἀστυνομίαν τῆς Πετρουπόλεως. Τί χώρα, μὰ τὴν ἀλήθειαν! Ἀλλ' ὁπωσδήποτε θὰ περάσωμεν καὶ ἀπ' αὐτά. »

Αἱ χαμηλαὶ καὶ δασοσκεπεῖς ὄχθαι τοῦ κόλπου ἔφευγον ταχέως, καὶ οἱ λευκοὶ τοῖχοι τοῦ Πετερχὼφ ἔλαμπον διὰ μέσου τῶν περικυκλούντων αὐτὸ δένδρων. Μετ' ὀλίγον πρὸς Ἀνατολὰς μακρόθεν ἐφάνη ὑψούμενος ὡς ὁ ἥλιος ὑπεράνω τοῦ ὁρίζοντος ὁ θόλος τῆς ἐκκλησίας τοῦ ἁγίου Ἰσαὰκ, καὶ τὰ κωδωνοστάσια τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο ἐνεφανίσθησαν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς μας· ταῦτα διεδέχθησαν ἐρυθραὶ καὶ πράσιναι στέγαι ὑπεράνω ὀγκωδῶν τοίχων καὶ μεγαλοπρεπῶν κανονοστοιχιῶν· τὰ καθαρὰ ὕδατα τοῦ Νεύα ἔῤῥεον μεταξὺ τοιχῶν ἐκ γρανίτου, καὶ ἤμεθα ἤδη καλὰ καλὰ εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως, ἣν ὁ Μέγας Πέτρος ἀνέστησεν ὡς ἐκ θαύματος ἀπὸ τὰ ἕλη τῆς Φιλλανδίας. Περὶ τοῦ τελωνείου τῆς Πετρουπόλεως δὲν γνωρίζω οὐδὲν τρομερὸν ἐκ πείρας νὰ διηγηθῶ· τὰ πράγματά μας ἔμειναν σχεδὸν ὅλα ἀνενόχλητα εἰς τὰ δισάκκια καὶ κιβωτιά μας. Δυστυχῶς ὅμως φάκελλος ἐκλεκτῶν σιγάρων τῆς Ἀβάνας ἐν τῇ πολυπληθεῖ ἀποσκευῇ τοῦ Κυρίου Οὐίγγινς εὑρεθεὶς εἵλκυσε τὸ βλέμμα κυρίου τινὸς φοροῦντος μακρὸν ἐπενδύτην πράσινον, μὲ διάφορα παράσημα ἐπὶ τοῦ στήθους του. Τὸ βλέμμα του ἔδειξε διὰ μιᾶς ὅτι ἦτο θιασώτης τοῦ ἀρωματικοῦ φύλλου, καὶ ἐφάνη διατεθειμένος νὰ κάμῃ ἀκριβεστέραν ἔρευναν. Ὁ ἰδιοκτήτης τῶν σιγάρων παρευθὺς ἔδωκεν αὐτῷ νὰ ἐννοήσῃ διὰ χειρονομίας ἐκφραστικώτης ὅτι παρακαλεῖ αὐτὸν νὰ τὰ δεχθῇ ὡς μικρὸν τεκμήριον τοῦ βαθυτάτου σεβασμοῦ του πρὸς αὐτὸν, καὶ ταυτοχρόνως ἐκβάλων τὴν χεῖρά του εἰς τὸ θυλάκιόν του, καὶ ἐκβάλων αὐτὴν τὴν ἔχωσεν εἰς τὴν ἐξηπλωμένην παλάμην τοῦ ἀξιοτίμου ὑπαλλήλου, συνοδεύων τὰ πάντα μὲ νεῦμα συνεννοήσεως. Φιλοπόπτου διαθέσεως ἄνθρωπος ἠδύνατο νὰ συμπεράνῃ ὅτι ὁ ἀντιπρόσωπος οὗτος τοῦ αὐτοκράτορος ἐδωροδοκήθη, ἀλλ' ἐγὼ δύναμαι μόνον νὰ εἴπω ὅτι δὲν εἶδον χρήματα μεταβαίνοντα ἀπὸ τὴν μίαν χεῖρα εἰς τὴν ἄλλην· ὁπωσδήποτε ὅμως περισσότερα ἔρευνα δὲν ἔγεινε. Μετὰ ταῦτα ἐπέβημεν εἰς ἓν *φρόσκι*, εἶδος ὀχήματος, καὶ ὁ ἁμαξηλάτης ἐκάθησε μεταξὺ τῶν δύο ἐμπροσθίων τροχῶν, καὶ ὡρμήσαμεν ὑπεράνω γεφυρῶν καὶ διὰ μέσου ὁδῶν, τῶν ὁποίων τὸ μῆκος ἐφαίνετο ἀτελεύτητον. Τέλος δὲ πάντων ἐρθάσαμεν εἰς τὸν ποθούμενον λιμένα τῆς ἀναπαύσεώς μας. Ἀφοῦ δὲ προσετέθη εἰς τὸ γεῦμά μας ἓν καλὸν *μπηφτέκι* καὶ βοκάλιον *πέηλ-ἔιλ*. ἅτινα εὐχαρίστησαν καὶ τὸν κριτικώτατον κύριον Οὐίγγινς, ἀπεχωρίσθημεν διὰ τὴν νυκτερινὴν ἀνάπαυσίν μας, καὶ οὕτως ἐφαίνετο ὅτι κατωρθώσαμεν νὰ εἰσβάλωμεν εἰς ὠχυρωμένον στρατόπεδον, ὑπερπηδήσαντες τὰ χαρακώματα· ἀλλ' εὕρομεν ὅτι ἐχρειάζετο ἀκόμη πολὺ ἐργασία, ἵνα ἐξασφαλισθῶμεν εἰς τὴν θέσιν μας. Πάραυτα μετὰ τὴν ἄφιξίν μας ἡ ξενοδόχος μας ἔστειλε τὰ ὀνόματά μας εἰς τὸ γραφεῖον τῆς τοπικῆς ἀσυνομίας, διότι ἡ ἐξουσία ἐνταῦθα ἔχει τὴν πατρικὴν φροντίδα τοῦ νὰ θέλῃ νὰ ἠξεύρῃ, ποῦ διάγουσι τὰς νύκτας των οἱ ἄνθρωποι. Συνοδευόμενοι δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ὑπὸ ὑπηρέτου, ἐπαρουσιάσθημεν εἰς τὴν ἀσυνομίαν. Ὁ ἐπὶ τούτῳ διωρισμένος ὑπάλληλος, ἀφοῦ ἔμαθε τὰ περὶ ἡμῶν, μᾶς ἐνεχείρισε γραμμάτιον περιέχον συμβουλικούς τινας χαρακτῆρας, τοὺς ὁποίους ὠφείλομεν νὰ παρουσιάσωμεν εἰς ἄλλο γραφεῖον. Ἐνταῦθα πάλιν τὸ γραμμάτιον ἐπεθεωρήθη, καὶ προσετέθησαν εἰς αὐτὸ σημειά τινα, καὶ ἐπέμφθημεν εἰς τρίτον γραφεῖον, καὶ οὕτω καθεξῆς. Τέλος ἀκολουθοῦντες τὰς ὁδηγίας τοῦ ὑπηρέτου εὑρέθημεν ἐνώπιον στρατιωτικοῦ τὴν ὄψιν Κυρίου, ὑψηλοῦ λειτουργοῦ τῆς μυστικῆς ἀσυνομίας, ὅστις εἶχε τὴν μεγάλην καλοσύνην τοῦ νὰ ἐνδιαφέρηται πολὺ εἰς τὰς ἰδιαιτέρας ὑποθέσεις μας. Ἔδειξε φιλοστοργοτάτην περιέργειαν νὰ μάθῃ πάντα τὰ περὶ ἡμῶν· δηλαδὴ τί ἐκάμνομεν ἐν τῇ πατρίδι; τί ἐσκοπεύομεν νὰ κάμωμεν ἐν Ῥωσσίᾳ; ποίους εἴχομεν φίλους; καὶ ποίους ἠλπίζομεν νὰ ἔχωμεν, καὶ ἄλλα παρόμοια. Ἀφοῦ δὲ ηὐχαρίστησε τὴν ἀξιέπαινον περιέργειάν του, ὁ στρατιωτικὸς οὗτος Κύριος μᾶς ἐφωδίασε καὶ μὲ ἕτερον γραμμάτιον, τὸ ὁποῖον ὠφείλομεν νὰ παρουσιάσωμεν εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ξένων. Ἐνταῦθα εὕρομεν τὸ τῆς *μεταβάσεως γραμματιόν* μας, τὸ ὁποῖον εἶχε παραδοθῆ εἰς τὸ τελωνεῖον, καὶ ἐν τῷ μεταξὺ τούτῳ ἔκαμνε περιηγήσεις διὰ λογαριασμόν του. Ἀπὸ τὸ τελωνεῖον εἶχε μεταβῆ εἰς τὸν στρατιωτικὸν διοικητὴν τῆς Πετρουπόλεως, ὅστις μετεβίβασεν αὐτὸ εἰς τὴν αὐτοκρατορικὴν γραμματείαν, ἵνα παραβληθῇ πρὸς τὰ διαβατήρια, ἅτινα εἶχον προαποσταλθῆν ἐκ Κρονσταδῆς. Εὑρεθέντων δὲ τῶν δύω ἐγγράφων συμφώνων πρὸς ἄλληλα, τὸ τῆς μεταβάσεως γραμμάτιον μετέβη εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ξένων, ἵνα περιμείνῃ ἐκεῖ τὴν ἄφιξιν ἡμῶν. Ἐνταῦθα παρεδώκαμεν τὰ ἔγγραφα, ἅτινα εἴχομεν λάβει παρὰ τῆς ἀσυνομίας, καὶ ἀντ' αὐτῶν ἐλάβομεν γραμμάτια ἔχοντα περίληψιν τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας εἶχον συλλέξει παρ' ἡμῶν διὰ τῶν ἐρωτήσεων αὐτῶν. Τοῦτο δὲ ἐνεγράφη κατὰ τὸν δέοντα τρόπον εἰς τὸ γραφεῖον τῆς ἀσυνομίας τοῦ τόπου, ὅθεν ἠρχίσαμεν τὰς περιοδίας μας.

Μετὰ δὲ ταῦτα πάλιν ὑπεγράφη καὶ ἀπεδόθη εἰς ἡμᾶς, ἵνα πάλιν φέρωμεν αὐτὸ εἰς τὸ γραφεῖον τῶν ξένων, ἔνθα ἐναπετέθη ἀσφαλῶς, καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐλάβομεν κομψοειδὲς ἔγγραφον τετυπωμένον ἐπὶ κυανοῦ χάρτου Ῥωσσιστὶ, Γαλλιστὶ καὶ Γερμανιστί. Τοῦτο δὲ ἦν ἡ πολυπόθητος ἄδεια τῆς διαμονῆς, ἰσχύουσα ἐπὶ ἓν ἔτος, καὶ ἐπιτρέπουσα ἡμῖν νὰ διατρίψωμεν ἐν τῇ πρωτευούσῃ. Ἦτο δὲ τὸ ὡραιότατον ἐπίσημον ἔγγραφον τῶν ὅσα εἶχον ἰδεῖ ποτε, καὶ ἤξιζε κάλλιστα τὰ δέκα ρούβλια, τὰ ὁποῖα ἐπληρώσαμεν δι' αὐτό.

Ἤμην ἤδη ἐλεύθερος ἐν Πετρουπόλει, καὶ ἠδυνάμην νὰ περιπλανῶμαι κατ' ἀρέσκειαν· ὑποτίθεται δὲ ὅτι ὁ ξένος πάντοτε φέρει μεθ' ἑαυτοῦ τὴν τῆς διαμονῆς ἄδειάν του ἑτοίμην νὰ δείξῃ αὐτὴν ὁσάκις τὴν ζητήσῃ παρ' αὐτοῦ ἡ ἀστυνομία. Οὐδέποτε ὅμως εἰζητήθη παρ' ἐμοῦ τὸ ἔγγραφον τοῦτο, καὶ δὲν γνωρίζω περίστασιν ἐν ᾗ τὸ τοιοῦτον συνέβη. Ὁ Ῥῶσσος φίλος μου Ἰβὰν πιστὸς εἰς τὴν ὑπόσχεσίν του, ἦλθε πρὸς ἐντάμωσίν μου, καὶ μὲ περιήγαγεν εἰς πᾶν ἀξιοθέατον τῆς μητροπόλεως ταύτης. Τὸ *Νεύσκοῖ Πρόσπεκτ*, ὡς ἡ παρ' ἡμῖν *Πλατεῖα Ὁδὸς*, εἶναι μέρος ἐφ' οὗ δύναταί τις διὰ μιᾶς νὰ ἴδῃ τοὺς διαφόρους τόπους τοῦ ποικίλου πληθυσμοῦ τοῦ κράτους. Ἀξιωματικοὶ τῆς αὐτοκρατορικῆς φρουρᾶς φαίνονται ἀναμὶξ μετὰ τῶν Κοζάκων τοῦ Δὸν καὶ τοῦ Δνιέπερ, μὲ τὴν ἀλλόκοτον ἐνδυμασίαν των. Κιρκάσιοι ἐν πανοπλίᾳ ἀναμιαρνῆσκουσιν εἰς τὸν θεατὴν τὸν μεσαιῶνα, καὶ ἀδροπέδιλοι νεανίαι ἐνδεδυμένοι κατὰ τὸν τελευταῖον συρμὸν τῶν Παρισίων. Μετὰ τούτων ἀναμιγνύονται αἱ τροφοὶ, φοροῦσαι ἐπιδεικτικὰ *σαραφάνια* ἐρυθροῦ χρώματος, καὶ βάρβαροι ἐκ φυλῶν, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα αἱ δυτικαὶ γλῶσσαι δὲν δύνανται νὰ προφέρωσιν. Οὗτοι πληροῦσι τὰς ἀγυιὰς εἰς τὸ ἀνώτερον ἄκρον ἢ τὸ τῆς αὐλῆς λεγόμενον, διὰ δὲ τοῦ μέσου τρέχουσι δρομαίως φαντοῖαι ἅμαξαι ἀπὸ τὸ πενιχρὸν *φρόσκι* τοῦ πτωχοῦ Φιλλανδοῦ μόλις συγκείμενον ἀπὸ κάτι περισσότερον ἢ γυμνὴν σανίδα ἐπικαθημένην ἐπὶ τεσσάρων τροχῶν, μέχρι τῆς λαμπρᾶς ἁμάξης τοῦ εὐπατρίδου συρομένης ὑπὸ ἓξ πυριπνόων ἵππων. Οὐχὶ δὲ σπανίως ἐφαίνετο καὶ μεγαλοπρεπὴς ἅμαξα κυανόλευκος συνοδευομένη ὑπὸ δύο γιγαντιαίων προσπόλων ἱσταμένων ὄπισθεν. Τὸ ὠχρὸν ἐκεῖνο πρόσωπον, τὸ ὁποῖον ἔβλεπέ τις ἐντὸς, ὠχρὸν μὲν ἀλλ' ὡραῖον ἐναντίον τῆς φθορᾶς ἡμισείας ἑκατονταετηρίδος, καὶ καλοκἀγαθον τὴν ὄψιν ἐναντίον διηνεκῶν παθημάτων, ἀνῆκεν εἰς τὴν αὐτοκράτειραν. Ὄπισθεν αὐτῆς ἠκολούθει ἐκ τοῦ πλησίον ἁπλούστατον *φρόσκι* τοῦ ὁποίου τὸ πενιχρὸν φαινόμενον ἀντέφασκε μεγάλως πρὸς τὸν ἕνα καὶ μόνον μέλανα καὶ ζωηρότατον ἵππον, ὅστις ἔσυρεν αὐτὸ δρομαίως. Ὁ ἀναβάτης ἦτο ἄνθρωπος μεγαλοπρεποῦς ἀναστήματος, ἐνδεδυμένος λευκόφαιον στρατιωτικὴν χλαῖναν, τὸ ψυχρὸν καὶ γλαυκὸν βλέμμα του ἠκτινοβόλει περιστρεφόμενον μὲ ἐταστικὴν προσβολὴν, καὶ ἐφαίνετο περιλαμβάνον δι' ἑνὸς βλέμματος ἕκαστον ἄτομον ἐν τῷ πλήθει. Παν βῆμα παύει καθ' ὅσον πλησιάζει, οἱ φαιδροὶ ἀξιωματικοὶ προσφέρουσι τὸν στρατιωτικὸν ἀσπασμὸν, καὶ οἱ πολῖται ἀποκαλύπτουσι τὰς κεφαλάς των, ἐνῷ διαβαίνει,—διότι εἶναι ὁ Τσάρος, ὁ ἀπεριόριστος μονάρχης ἑβδομήκοντα ἑκατομμυρίων ἀνθρώπων, καὶ ἀποδίδει τὸν ἀσπασμὸν εὐγενῶς ὑψόνων τὴν χεῖρα πρὸς τὸ λευκόφαιον στρατιωτικὸν καλυμμά του, ἐνῷ διαβαίνει δρομαίως. Ὁ αὐτοκράτωρ ὁπεραγαπᾷ νὰ περιπατῇ καὶ μόνος εἰς τὸ *Νέοσκοῖ Πρόσπεκτ* καὶ ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς προκυμαίας, οὐχὶ μετημφιεσμένος ὡς ἄλλος Ἀρὼν ἀλ Ῥασὶδ, διότι τὰ διακεκριμένα χαρακτηριστικά του ἠθελον τὸν προδώσει ὑφ' ὁποίαν δήποτε μορφὴν καὶ δέχεται μὲν τοὺς πλήρεις σεβασμοῦ ἀσπασμοὺς τοῦ λαοῦ ἀποδίδων αὐτοὺς διὰ τοῦ στερεοτύπου ἀσπασμοῦ του, ἀλλ' εἶναι ἀπηγορευμένον εἰς ὁποῖον δήποτε νὰ τῷ ἀποτείνῃ τὸν λόγον ἢ νὰ τὸν πλησιάσῃ. Ἡ προφύλαξις αὕτη εἶναι ἀναγκαιοτάτη, διότι αὐταί εἰσιν αἱ στιγμαὶ τῆς ἀναψυχῆς του, ἐπειδὴ καὶ αὐτὴ ἡ σιδηρᾶ κράσις τοῦ Τζάρου ἔχει ἀνάγκην τινῶν ὡρῶν ἀναπαύσεως. Πρό τινων ἐτῶν ὑπῆρχεν ἐν Πετρουπόλει Γάλλος τις ὑποκριτὴς τοῦ θεάτρου ὀνόματι Βερνέτος λιανεύνοούμενος ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἡμέραν τινὰ ἐνῷ ὁ Νικόλαος ἐπορεύετο διὰ τοῦ *Πρόσπεκτ* παρετήρησε τὸν ἠθοποιὸν τοῦτον ἀσκεπῆ μεταξὺ τοῦ πλήθους· πλησιάσας δὲ ἀπέτεινεν αὐτῷ τὸν λόγον.

« Ἄ, Βερνέτε, θὰ φανῇς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἀπόψε; »

« Ναί, μεγαλειότατε, θέλω λάβει τὴν τιμὴν νὰ παραστήσω τὸ μέρος μου εἰς τὴν κωμῳδίαν « Ὁ *πατὴρ μετὰ τῆς ἀρχαρίας ἠθοποιοῦ θυγατρός του.* »

« Χαίρω, διότι θέλω παρευρεθῆ. Εἰς τὴν κωμῳδίαν ταύτην ἐπιτυγχάνετε ἄριστα. »

« Ἡ Ὑμετέρα Μεγαλειότης μὲ κάμνει ὑπερβάλλουσαν τιμήν. »

Μετὰ τινας λόγους φιλοφρονητικοὺς ὁ Τζάρος ἐξακολουθήσε τὸν δρόμον του· ἀλλὰ μόλις ἡ μεγαλοπρεπὴς μορφή του ἐγένετο ἄφαντος, ὅτε *καβζιρατέλος* ἤτοι ἀστυνομικὸς κλητὴρ ἐπέθεσε τὴν χεῖρά του ἐπὶ τοῦ ὤμου τοῦ ταλαιπώρου Βερνέτου.

« Ἀκολούθει μοι. Ὡμίλησας εἰς τὸν αὐτοκράτορα. »

Εἰς μάτην διεμαρτύρετο ὁ ταλαίπωρος ὑποκριτὴς ὅτι τὸ σφάλμα ἦτο τοῦ αὐτοκράτορος. Ὁ ὑπηρέτης δὲν ἤθελε νὰ ἠξεύρῃ ἄλλο ἢ ὅτι εἶχε διαταγὰς νὰ συλλαμβάνῃ πάντα ἄνθρωπον ὁμιλοῦντα εἰς τὸν αὐτοκράτορα καθ' ὁδόν. Οὕτω λοιπὸν ὁ κακόμοιρος Βερνέτος ἀπάχθη εἰς φυλακήν.

Ἑσπέρας γενομένης τὸ θέατρον ἠνεῴχθη, ἀλλὰ Βερνέτος δὲν ἐφάνη. Ἔστειλαν νὰ τὸν ζητήσωσιν εἰς τὴν κατοικίαν του, ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρωΐας δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει ἐκεῖ. Ὁ *δβόρνικος* τὸν εἶχεν ἰδεῖ ἐξερχόμενον, καὶ ἦτο βέβαιος, ὅτι δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει. Ἡ ὀρχήστρα ἔπαιζε διὰ νὰ κερδήσῃ καιρὸν, ἀλλ' εἰς μάτην, διότι Βερνέτος δὲν ὑπῆρχεν. Οὕτω λοιπὸν ὁ διευθυντὴς τοῦ θεάτρου ἠναγκάσθη

νὰ ἀντικαταστήσῃ τὴν κωμῳδίαν δι' ἄλλης.

Πρὶν ἢ ἀρθῇ τὸ καταπέτασμα, τὸ αὐτοκρατορικὸν θεωρεῖον ἦτο πλῆρες. Ὁ αὐτοκράσωρ ἔρριψε βλέμμα ἐπὶ τοῦ προγράμματος τῆς παραστάσεως, τὸ ὁποῖον εἶχον γράψει ἐν τάχει, ἀλλὰ συνωφρυώθη ὑπὸ θυμοῦ ἰδὼν ὅτι ἡ παράστασις δὲν ἦτο ὁ *πατὴρ μετὰ τῆς ἀργαρίας ἠθοποιοῦ θυγατρός του*, καὶ ὅτι τὸ ὄνομα τοῦ εὐνοουμένου αὐτοῦ δὲν ἦτο εἰς τὸν κατάλογον. Διέταξε τὸν διευθυντὴν νὰ παρουσιασθῇ, καὶ ἐζήτησε παρ' αὐτοῦ ἐντόνως τὸν λόγον τῆς μεταβολῆς ταύτης.

« Μεγαλειότατε, » εἶπε τραυλίζων ὁ λειτουργὸς οὗτος, διότι ἡ λέξις Διθηρία ἀνεγινώσκετο εἰς τὸ ψυχρὸν καὶ αὐστηρὸν βλέμμα τοῦ αὐτοκράτορος, « ὁ Βερνέτος ἔγεινεν ἄφαντος, καὶ μόλις πρὸ ὀλίγου ἔμαθον αὐτό, ἀφοῦ ἠνεῴχθη τὸ θέατρον. Διέταξα ἤδη νὰ τὸν ζητήσωσι πανταχοῦ. »

Ἐπὶ μίαν στιγμὴν τὸ βλέμμα τοῦ αὐτοκράτορος διετήρησε τὴν αὐστηρότητά του· ἀλλ' αἴφνης ἐφάνη ὅτι ἰδέα τις ἦλθεν εἰς τὸν νοῦν του.

« Ἐγὼ εἶμαι ἡ αἰτία, » εἶπε γελῶν· « διότι ὡμίλησα πρὸς τὸν Βερνέτον καθ' ὁδὸν τὸ πρωΐ, καὶ βέβαια τὸν συνέλαβε διὰ τοῦτο ἡ ἀστυνομία· λοιπὸν ἂς τὸν ἀφήσωσι, καὶ ἂς ἔλθῃ ἐδῶ. »

Ὀλίγα μόνον λεπτὰ ἐχρειάσθησαν ἵνα ἐξετάσωσι τὴν ἔκθεσιν τῆς ἀστυνομίας καὶ νὰ μάθωσι ποῦ ἦτον ὁ ἠθοποιός· Εἰς ὀλιγώτερον διάστημα τοῦ ἑνὸς τετάρτου τῆς ὥρας προσήγαγον αὐτὸν εἰς τὸ αὐτοκρατορικὸν θεωρεῖον.

« Λυποῦμαι φίλτατε Βερνέτε, » εἶπεν ὁ αὐτοκράτωρ ἀποτεινόμενος εἰς αὐτὸν γαλλιστί, « διὰ τὸ δυστύχημα τοῦ ὁποίου ἐγὼ ἔγεινα αἰτία. Παρακαλῶ λοιπὸν νὰ τὸ λησμονήσητε, καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς ἱκανοποιήσω. Τί ἀγαπᾶτε νὰ σᾶς κάμω πρὸς ἀποζημίωσιν; »

« Ἐπειδὴ ἡ Ἡμετέρα Μεγαλειότης εὐαρεστεῖται νὰ μοὶ κάμῃ χάριν » ἀπεκρίθη ὁ κωμῳδὸς « ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρακαλέσω αὐτὴν νὰ μοὶ κάμῃ τὴν τιμὴν νὰ μή μοι ὁμιλῇ καθ' ὁδὸν, διότι δὲν ἀγαπῶ τὴν εἰρκτήν. »

Ὁ Νικόλαος ἐμειδίασε, καὶ ἀπέπεμψε χαριέντως τὸν ἠθοποιὸν· ἀλλ' ἐφρόντισε νὰ τὸν ἀποζημιώσῃ καὶ διὰ τρόπου ὑλικωτέρου.

(Ἕπεται συνέχεια.)

ΑΚΡΟΠΕΔΟΝ, ΕΙΝΟΥΔΑ, ΠΕΡΙΚΑΥΣΤΑ.

Τὰ χωρία ταῦτα τῆς Σμύρνης, (λεγόμενα τουρστὶ Βουρνόβας, Χατσηλάρι, Μπουνάρπασι), κεῖνται κατὰ τοὺς πρὸς νότον πρόποδας τοῦ ὄρους Σιπύλου τὰ δύω, τὸ μὲν πρῶτον πλησιέστερον πρὸς τὴν Σμύρνην, τὸ δ' ἄλλο πρὸς τὴν Μαγνησίαν. Τὸ τρίτον κεῖται κατὰ τὴν ὑπώρειαν τῆς Μαστουσίας, ἀπέχον τῆς Σμύρνης περίπου 2 ὥρας, ὅσον καὶ τὰ Εἰνουδα.

Τὸ ἀκρόπεδον κατοικεῖται κυρίως ὑπὸ τῶν Ὀρθοδόξων Χριστιανῶν, ὡς 600 καὶ 200 ἀλλοθρήσκων οἰκογενειῶν, ἔχον σχῆμα πολίχνης μᾶλλον, καὶ τὸν διοικητὴν καὶ τὸν κριτὴν τῶν χωρίων τῆς Σμυρναίας πεδιάδος. Αὐτοῦ ἔχουσιν οἱ Ἕλληνες καλὴν Ἐκκλησίαν, τὴν Κοίμησιν τῆς Παναγίας, ἀλλὰ σχολεῖα μικρὰ, στερούμενα τῶν ἀναγκαίων καὶ ἠμελημένα, μὴ συστήσαντες εἰσέτι διδάσκαλον Ἑλληνικὸν, ἂν καὶ εἰς τὴν κωμόπολιν ταύτην ἔρχονται καὶ διαμένουσι τὸ θέρος πολλοὶ Σμυρναῖοι εὐκατάστατοι καὶ φιλόπονοι κατὰ τὴν κοινὴν ὑπόληψιν. Οἱ Ἔφοροι τῶν Σχολείων οὔτε διορίζονται τακτικῶς, οὔτε πατοῦσιν εἰς τὰ ἐφορευόμενα ὑπ' αὐτῶν καταστήματα. Ἡ τριμελὴς Δημογεροντία τῆς κωμοπόλεως παραλελυμένη πρὸ πολλοῦ, καὶ οὐδεὶς ὁ φροντίζων ἀληθῶς καὶ ἐμβριθῶς περὶ τοῦ εὖ ἔχειν καὶ τῆς ἀναγκαίας εὐταξίας τῶν πραγμάτων τῆς καλῆς ταύτης κοινότητος. Ὁ Διοικητὴς τοῦ μέρους τούτου, Ὀθωμανὸς Βυζάντιος, φαίνεται φρόνιμος καὶ περιποιητικὸς πρὸς πάντας.

Οἱ Ἀκροπεδῖται μετὰ τοῦ προσηνοῦς τούτου Διοικητοῦ δύνανται νὰ ἐνεργήσωσι πολλὰ καλά. 1ον. τὴν ἀγρονομικὴν φύλαξιν τῆς πεδιάδος κατὰ τῶν ἐν αὐτῇ γινομένων ἀταξιῶν. 2ον. τὴν ἀστυνομικὴν φύλαξιν τῆς κωμοπόλεως ὑπὸ τῶν χρηστοτέρων Ἀκροπεδηνῶν. 3ον. Αἐσχην μικράν, περιέχουσαν τὰς κυριωτέρας ἐφημερίδας, Ἑλληνικὰς καὶ ξένας. 4ον. τὴν ἐφικτὴν διόρθωσιν τῶν πρὸς τὴν Σμύρνην δύω ἀναγκαίων ὁδῶν. 5ον. μικρὰν Ἐκκλησίαν κατὰ τὸν Σιλλυὸν, ἐπίνειον τοῦ Ἀκροπέδου κατὰ τὸν Αἰολικὸν μυχόν 6ον. καλόν τινα περίπατον ἀναγκαῖον τῆς κωμοπόλεως, τὸν *Παραχελωΐτην*, ἤγουν πρὸς τὸν παραῤῥέοντα ποταμίσκον Ἀχελῶον, τοῦ ὁποίου τὰ ὕδατα κατερχόμενα κυρίως ἐκ τῆς μικρᾶς λίμνης Σάλης, κειμένης ἐπὶ τοῦ Σιπύλου, ἀρδεύουσι τοὺς κήπους τοῦ Ἀκροπέδου. Ὁ Παραχελωΐτης, κείμενος ἐπὶ τοῦ ὑψηλοῦ ἐν τῷ ῥείθρῳ τοῦ ποταμοῦ, καὶ μεταξὺ τῶν ὑψηλοτέρων συνοικιῶν τοῦ Ἀκροπέδου καὶ τῆς ἀντιπέραν Κυθήρας, ἔσεται ὁ κάλλιστος τῶν περιπάτων τῆν κωμοπόλεως ταύτης, διότι ἔχει ἐλευθέραν τὴν θέαν τοῦ Σιλλιοῦ καὶ τῆς θαλάσσης καὶ τῆς Σμύρνης, ἀπέχων ὀλίγον καὶ ἀπὸ τῆς Πηγῆς καὶ τῆς Ὑδροδόχης (χαβούζης.) Ὁ τόπος τοῦ Παραχελωΐτου περιπάτου ἀνήκει δικαιωματικῶς εἰς τὴν κοινότητα τῶν ἡμετέρων, καὶ ἂς μεταχειρισθῶσιν αὐτὸν ὠφελίμως, βελτιοῦντες ἅμα ἐπιμελῶς τὴν κατάστασιν τῶν Σχολείων, καὶ τὸ ἠθικὸν τῆς Ἀκροπεδινῆς νεολαίας. Εἰς τὸ θέμα τοῦτο, τῆς ἀναγκαίας δηλαδὴ εὐεξίας καὶ προόδου τῆς κοινότητος τῶν Ἀκροπεδινῶν ἐπανερχόμεθα καὶ ἄλλοτε, ἂν ἦναι χρεία, ἐξελέγχοντες ἀκεραιότερον τὰ αἴτια τοῦ κακοῦ πρὸς διόρθωσιν.

Τοῦ Ἀκροπέδου ἀπέχουσιν ὡς 3)4 τῆς ὥρας τὰ Εἴνουδα, πολίχνη παλαιὰ, νῦν δὲ κώμη, τῆς ὁποίας τὸ ἀρχαῖον ἑλληνικὸν ὄνομα ἐξ ἐπιγραφῶν ἀνεκάλυψε πρό τινων ἐτῶν ὁ Ι. Γ. Λάτρης, ὡς γνωστὸν ἐκ τοῦ τότε περιοδικοῦ τύπου τῆς Σμύρνης, τῆς Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῶν Ἀθηνῶν. Σημαίνει δὲ τὄνομα τόπον κείμενον ἐπὶ ὁδοῦ, τῆς Σμύρνης πρὸς Μαγνησίαν καὶ Σάρδεις ἀναμφιβόλως. Ἡ ὁδὸς αὕτη καὶ σήμερον εἶναι ἡ κυριωτέρα τῶν ἐμπορικῶν σχέσεων τῆς μεγαλοπόλεως Σμύρνης μετὰ τοῦ ἐσωτερικοῦ τῆς Μικρασίας. Ἡ ὁδὸς αὕτη, εὐθεῖα οὖσα καὶ ὁμαλὴ, ἔπρεπε νὰ ἦναι πρὸ πολλοῦ ἁμαξιτή. Ἴσως μετ' οὐ πολὺ γίνεται καὶ αὐτοῦ σιδηρόδρομος, καὶ τότε βέβαια τὰ Εἴνουδα λαμβάνει νέαν ἀκμὴν, καθὼς καὶ τὰ Περίκλυστα, μὴ ἀπέχοντα πολὺ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, περὶ ἧς ὁ λόγος.

Οἱ Εἰνουδεῖς, ἀριθμούμενοι περίπου εἰς 400 οἰκογενείας, φαίνονται εὐειδεῖς καὶ εὔρωστοι, ὅπερ ἀπόδειξις ἀρκοῦσα τοῦ καλοῦ κλίματος τῆς περιφερείας ταύτης. Τὸ χωρίον τοῦτο εἶχεν ἄλλοτε πολὺ πλείονας κατοίκους θερινοὺς ἐκ Σμύρνης, τοὺς προκριτοτέρους τῶν ἡμετέρων ὁμογενῶν, νῦν δ' ἠμελημένον κατὰ πάντα, δυστυχεῖ. Ἁρμόζει καὶ αὐτοῦ δημογεροντία τριμελὴς καὶ τελειότερον σχολεῖον, ἐφορευόμενον ὑπὸ τριμελοῦς ἄλλης ἐπιτροπῆς, τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ἦναι μέλος ὁ πρεσβύτερος τῶν ἱερωμένων. Αὐτοῦ ἐγκαίρως ἁρμόζει νὰ συστήσῃ τις τῶν ἡμετέρων καὶ ξενοδοχεῖον διὰ τοὺς ταξειδεύοντας εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀνατολῆς, τὸ δὲ ξενοδοχεῖον αὐτὸ νὰ περιέχῃ ἔντινι δωματίῳ ἀναγνωστήριόν τι ἐφημερίδων τινῶν πρὸς ὠφέλειαν καὶ διασκέδασιν τῶν Εἰνουδέων καὶ τῶν ἐπισκεπτομένων τὴν κώμην ταύτην ξένων. Ἐνταῦθα ἔχουσιν οἰκίας θερινὰς καὶ ἄλλας ἰδιοκτησίας οἱ Σμυρναῖοι, Χαράλαμπος Σπαρτιάτης (Σπάρταλις), Ἀθανάσιος Λεομπάρδος, Εὐστράτιος Πετροκόκκινος καὶ ἄλλοι. Ὁ τελευταῖος ἔχει τὴν τιμὴν, ὅτι ἔκτισε καὶ ἐσύστησεν ἐξ ἰδίων ἀπό τινος χρόνου τὸ ἐν Ἀκροπέδῳ Παρθεναγωγεῖον, ὅπου ἐδιδάχθησαν ἤδη καὶ ὠφελήθησαν πολλὰ κοράσια. Ἡ ἐκκλησία τῶν Εἰνούδων εἶναι εἰς καλὴν θέσιν καὶ λέγεται Ἅγιος Χαράλαμπος.

Τὰ Περίκλυστα ὠνομάσθησαν οὕτω, διότι αὐτοῦ ὑπάρχουσιν αἱ πλεῖσται πηγαὶ τῆς Μαστουσίας κατὰ τὴν ὑπώρειαν, καὶ ἐξ αὐτῶν καταῤῥέχεται ὁ τόπος. Δι' αὐτὰς εἶναι ὄντως τερπνότατον, ἂν καὶ κακῶς κτισμένον ἐξ ἀρχῆς καὶ ἠμελημένον κατὰ πάντα. Ὁ ἐν αὐτῷ πληθυσμὸς λογίζεται περίπου Χριστιανοὶ Ὀρθόδοξοι 140 οἰκογένειαι, Ὀθωμανοὶ 85, Ἰσραηλῖται 20. Διακρίνεται δὲ αὐτοῦ ἡ οἰκία καὶ τὸ σημειῶδες ἀλευροποιεῖον τοῦ ἀγαθοῦ πολίτου Ι. Πετρᾶ, ἐμπόρου καὶ κτηματίου τῆς Σμύρνης γνωστοῦ. Αὐτοῦ ἠδύναντο διὰ τὰ πολλὰ νερὰ νὰ συστηθῶσι καὶ ἄλλα βιομηχανικὰ καταστήματα ὑπὸ τῶν ἡμετέρων. Ἐπὶ τῶν πηγῶν ὑπάρχει τι νεοσύστατον καφενεῖόν τινος ἐντοπίου Χριστιανοῦ, φέρον τὴν περίεργον ταύτην ἐπιγραφήν· ΠΑΥΣΙΑΠΩΝ ΠΕΡΙΚΑΥΣΤΩΝ κτλ. Ἡ Ἐκκλησία τοῦ χωρίου τούτου λέγεται Ἅγιος Κωνσταντῖνος καὶ ἐν αὐτῇ ὑπάρχει τὸ σχολεῖον, μικρότατον καὶ ἀτελέστατον, καὶ ἀνεφόρευτον καὶ ἀβοήθητον, ἔχον ὅμως σήμερον διδάσκαλον ἀγαθὸν καὶ πρόθυμον εἰς τὸ καλὸν τοῦ τόπου.

Ταῦτα σημειοῦντες αὐτοσχεδίως περὶ τῶν τριῶν τούτων χωρίων τῆς Σμύρνης, παρακινοῦμεν καὶ Συμβουλεύομεν τοὺς ἐγκριτοτέρους καὶ συνετοτέρους τῶν Ἀκροπεδηνῶν, τῶν Εἰνουδέων καὶ τῶν Περικλυζίων νὰ συνέρχωνται συνεχῶς, καὶ συσκεπτόμενοι ἐν ἀδελφικῇ ἁρμονίᾳ καὶ χριστιανικῇ ἀπτόμενοι ἐν ἐνεργῶσιν ἐπιμελῶς πάντα ὅσα συντείνουσιν εἰς τὴν βελτίωσιν καὶ τὴν ἀναγκαίαν πρόοδον τῶν χωρίων διὰ τὴν ὠφέλειαν καὶ ὑπόληψιν τοῦ ὅλου, ὑπὲρ οὗ δύνανται νὰ φροντίζῃ οὐκ ὀλίγον καὶ ἡ πόλις. Ἡ ὠφέλεια τῶν χωρίων εἶναι ὠφέλεια καὶ τιμὴ τῆς πόλεως καὶ τὸ ἀνάπαλιν. Μετὰ τὴν διόρθωσιν τῶν ὁδῶν δύνανται οἱ Σμυρναῖοι τὰς ἐξορτὰς νὰ ἐξέρχωνται εἰς τὰ χωρία πεζοί τε χάριν ἀσκήσεως καὶ ἐφ' ἁμάξης, ἀντὶ τοῦ διημερεύειν ἐν τοῖς καπηλείοις ἢ ταῖς κακαῖς ἀργολογίαις καὶ συναναστροφαῖς. Οἱ ἐξερχόμενοι εἰς τὴν πεδιάδα καὶ τὰ χωρία ὠφελοῦσι καὶ ὠφελοῦνται ἠθικῶς, ζωογονοῦντες ἅμα ὑλικῶς τοὺς τόπους τοὺς ὁποίους ἐπισκέπτονται. Μὴ ἔστωσαν οἱ Σμυρναῖοι κλειμένοι, νωθροὶ, καὶ ἀδρανεῖς ἐντὸς τῆς πόλεως. Οἱ Σμυρναῖοι καὶ περιχωρῖται καθ' ἡμᾶς χρειάζονται νοῦν ἐνεργητικώτερον καὶ χαρακτῆρα δραστικώτερον ἀνδρικώτερον, φιλοκοινότερον, σωφρονέστερον.

Ι. Α.

ΟΛΙΒΙΕΡΟΣ ΚΡΟΜΟΥΕΛΛΟΣ.

Ὀλιβιέρος Κρομουέλλος ἐγεννήθη τὴν 25 Ἀπριλίου 1599 ἐν τῇ πόλει Οὐντιγκτῶνι, τοῦ ὁμωνύμου κομητάτου. Ἡ ἀρχὴ τῆς ζωῆς τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὅτις ἔμελλέ ποτε νὰ ἀποκτήσῃ μεγίστην ἐπιῤῥοὴν ἐπὶ τῆς Ἀγγλίας, ὑπῆρξεν ἡσυχοτάτη. Νυμφευθεὶς μετὰ τῆς Ἐλισάβετ Βουργὶ θυγατρὸς ἐμπόρου τινὸς, δὲν ἐνησχολήθη παντελῶς μέχρι τῆς ἡλικίας τῶν τριάκοντα ἐξ ἐτῶν εἰμὴ μόνον περὶ τῶν συμφερόντων τῆς περιουσίας αὐτοῦ, ἐξ ὁλοκλήρου σχεδὸν συνισταμένης ἐκ γεωργικῶν κτημάτων. Ἐν τούτοις ὅμως ὁ Κρομουέλλος πρὸ πολλοῦ ἤδη εἶχεν ἑλκύσει τὴν προσοχὴν διὰ τῆς αὐστηρότητος τῶν ἀρχῶν του. Ἐπειδὴ δὲ ἦτο καθαρόφρων (puritan) (1) διακεκριμένος, προσεκλήθη εἰς τὴν βουλὴν τῶν κοινοτήτων ἐνέτει 1628, καὶ ἀνεδείχθη εἷς τῶν ἐνθερμοτάτων εἰς τὸ νὰ ἀφαιρέσῃ ἀπὸ τὸν Κάρολον Α'. τὸ περίφημον *σύνταγμα τῶν δικαιωμάτων* (bill of rights). Ἐπανελθὼν εἰς τοὺς ἀγροὺς αὐτοῦ καὶ διορισθεὶς εἰρηνοδίκης ὑπὸ τῶν συμπολιτῶν του, ὁ Κρομουέλλος ἔμεινε πάλιν ἐν τῷ σκότει ἐπὶ δώδεκα ἔτη. Ἡ ὑπὸ τοῦ βασιλέως προκληθεῖσα ἐπανάστασις, ὅτε προσέβαλε τοὺς ἐκκλησιαστικοὺς νόμους τῶν Σκώτων, ἐπανήγαγεν ἐν ἔτει 1640 τὸν Κρομοέλλον εἰς τὴν βουλὴν τῶν κοινοτήτων. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ἐκείνης ὁ Κρομουέλλος, ζιφήρης, ἐκηρύχθη ὑπερηφάνως ἀντίπαλος Καρόλου τοῦ Α'. Ὁ ἐμφύλιος πόλεμος εἶχεν ἐξαφθῆ. Ἀρχη-

(1) Θρησκευτικὴ αἵρεσις τῶν Διαμαρτυρομένων.

γὸς δὲ ὧν τῶν *Ἀνεξαρτήτων*, (οὕτως ἐκαλοῦντο οἱ ἐνθερμότατοι καθαρόφρονες) ὁ Κρομουέλλος ἀνέπτυξε τὴν διοικητικὴν καὶ πολεμικὴν ἅμα μεγαλοφυΐαν του, καὶ ἔμελλε νὰ κερδήσῃ μετ' οὐ πολὺ κατὰ τοῦ βασιλέως δύο ὁριστικὰς μάχας, τὴν ἐν Μάρστον Μοὺρ (ἐν ἔτει 1644) καὶ τὴν ἐν Νασεβῇ (ἐν ἔτει 1645).

Μετὰ τὴν τελευταίαν ταύτην μάχην ὁ βασιλεὺς κατέφυγεν εἰς τὴν Σκωτίαν. Παραδοθεὶς ὅμως εἰς τοὺς Ἄγγλους ὑπ' αὐτῶν ἐκείνων παρ' οἷς εἶχε ζητήσει ἄσυλον, Κάρολος ὁ Α'. ἐφέρθη εἰς τὸ φρούριον τῆς Ὅλμπῆς (Holmby). Καί τοι αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ στρατοῦ ἦτο βασιλεὺς εἰσέτι, καὶ γινώσκων ὅτι ἐπεκράτει διχόνοια μεταξὺ τῶν *Πρεσβυτεριανῶν* καὶ τῶν *Ἀνεξαρτήτων* ἤλπιζεν ὅτι ἠδύνατο ν' ἀνακτήσῃ ἐντὸς ὀλίγου τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Ὁ Κρομουέλλος αὐστηρὸς τηρητὴς τῆς νομίμου τάξεως τῶν πραγμάτων, προσέφερε τὴν ἐλευθερίαν εἰς Κάρολον τὸν Α'. ἐπὶ μόνῳ τῷ ὅρῳ τοῦ νὰ συμβουλεύηται τοῦ λοιποῦ τὴν βουλὴν τῶν κοινοτήτων πρὶν διορίσῃ τοὺς ὑπουργοὺς αὐτοῦ. Κάρολος ὁ Α'. ἀπέῤῥιψε τὴν πρότασιν ταύτην. Τότε ὁ Κρομουέλλος ἐγκατέλιπε τὸν βασιλέα εἰς τὴν τύχην του. Ἡ βουλὴ τῶν κοινοτήτων ἐξέδωκεν ἀπόφασιν διατάττουσαν νὰ ἐξετασθῇ δικαστικῶς ἡ διαγωγὴ Καρόλου τοῦ Α'. Τὴν 2 Ἰανουαρίου

ΟΛΙΒΙΕΡΟΣ ΚΡΟΜΟΥΕΛΛΟΣ.

1649 αἱ κοινότητες ἔφεραν εἰς τὴν ἄνω βουλὴν γραφὴν κατηγοροῦσαν τὸν βασιλέα ἐπὶ ἐσχάτῃ προδοσίᾳ. Τὴν 27 τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ βασιλεὺς κατεδικάσθη εἰς θάνατον ὡς τύραννος, ὡς φονεὺς καὶ ὡς κοινὸς ἐχθρός. Τὴν 30 ἀπεκεφαλίσθη δημοσίως ἐν Λονδίνῳ πρὸ τῶν ἀνακτόρων τοῦ Οὐάϊτ-Χάλλ (Λευκῆς Αὐλῆς).

Διϊσχυρίζονται ὅτι ὁ Κρομουέλλος ἐδίστασεν ἐπὶ πολὺ πρὶν ἀφήσῃ νὰ ἐκπληρωθῇ ἡ ἐκτέλεσις τῆς θανατικῆς ἀποφάσεως τῆς ἐκδοθείσης κατὰ τοῦ μονάρχου τῆς Ἀγγλίας, καὶ ὅτι μόνον διὰ τῶν ἐπιμόνων προτροπῶν τοῦ γαμβροῦ του Ἰρετῶνος ἐπείσθη ὁ μέλλων *Προστάτης* νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐσχάτην ταύτην πρᾶξιν. Ἀνκαὶ τῷ ὄντι ὁ Κρομουέλλος ἀπέδειξεν ἕως τότε ἐπανειλημμένως ὅτι ἤθελε νὰ σώσῃ τὸν βασιλέα, ὑποθέτομεν ὅμως ὅτι ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ ἡ ἀφοσίωσίς του εἰς τὴν νομιμότητα ἠλλαττώθη παραδόξως. Ἡ φιλοδοξία ἐξήφθη ἐν τῇ ταπεινοτάτῃ κατὰ τὸ φαινόμενον καὶ ψυχροτάτῃ καρδίᾳ αὐτοῦ ὡς πῦρ, ὅπερ ἐπὶ πολὺ ὑπεκρύπτετο ὑπὸ τὴν σποδὸν, καὶ δὲν ἔμελλε πλέον νὰ σβεσθῇ εἰμὴ μετὰ τὴν κατανάλωσιν τῆς ὅλης της.

Κηρυχθεῖσα δημοκρατικὴ τὸν Φεβρουάριον τοῦ 1649, ἡ Ἀγγλία εἶχε μόνον κύριον τὴν βουλὴν τῶν κοινοτήτων διοικουμένην ὑπὸ τοῦ Κρομουέλλου.

Τέσσαρα ἔτη παρῆλθον οὕτω, ἐν διαστήματι τῶν ὁποίων ὁ Κρομουέλλος ἠδυνήθη νὰ δείξῃ ἔτι μᾶλλον τὴν εὐρυΐαν καὶ τὴν ἀνδρείαν του νικήσας

ἐν Δουμβάρῃ (1650) καὶ Οὐόρσεστερ (1651) τοὺς Σκώτους οἱ ὁποῖοι εἶχον ἀναγορεύσει Κάρολον τὸν Β'. βασιλέα τῆς Ἀγγλίας.

Ἐπὶ τέλους τὸ ἔαρ τοῦ ἔτους 1653, ἡ βουλὴ τῶν κοινοτήτων ἔπεμψε πρεσβείαν εἰς τὸν Κρομουέλλον καθικετεύουσα αὐτὸν νὰ δεχθῇ ἐπισήμως τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν. Ὁ Κρομουέλλος ἀμηχανῶν ἴσως, ἐντευτῷ δὲ καὶ χαίρων διὰ τὴν πρᾶξιν ταύτην, προσεκάλεσε τοὺς φίλους του καὶ τοὺς συνεβουλεύθη. Ἀπεφασίσθη λοιπὸν νὰ λάβῃ τὴν ἐπίκλησιν *Λόρδος Προστάτης*. καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο νὰ διοικῇ τὴν Ἀγγλίαν, Σκωτίαν καὶ Ἰρλανδίαν; συμφώνως μετὰ τῶν βουλῶν καὶ ἑνὸς διοικητικοῦ συμβουλίου. Ὁ Κρομουέλλος δεχόμενος τὸ τίτλον καὶ τὰ χρέη τοῦ *Λόρδου Προστάτου* ἐπρόφερε τοὺς λόγους τούτους: « Ἐπροτίμων νὰ λάβω τὸν καλαύροπα τοῦ βοσκοῦ παρὰ τὴν Προστασίαν, ἀλλ' ἐπειδὴ πρόκειται ἤδη νὰ ἐπαγρυπνῶ ἵνα μὴ ὑποπέσῃ τὸ ἔθνος εἰς τὴν ἀναρχίαν, καὶ ἵνα μὴ καταστῇ ἔρμαιον τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, θέλω τεθῇ ὡς ὁ Ἀαρὼν μεταξὺ τῶν ζώντων καὶ τῶν νεκρῶν, μεχρισοῦ ὁ θεὸς δηλώσῃ ἐνώπιον ὅλων ὁποία εἶναι ἡ βάσις ἐφ' ἧς χρεωστῶ νὰ οἰκοδομήσω. »

Εἴπομεν πρὸ ὀλίγου ὅτι ἡ φιλοδοξία ὑπῆρξε τὸ κυριώτερον ἐλατήριον τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τοῦ Κρομουέλλου κατὰ τοῦ Καρόλου, καὶ πάλιν τὸ ἐπαναλαμβάνομεν. Ἀφοῦ Κάρολος ὁ Α'. κατεβῆ εἰς τὸν τάφον, ὁ Κρομουέλλος δὲν ἠδύνατο νὰ ἐλπίσῃ τὰ πάντα, νὰ τολμήσῃ τὰ πάντα; Προαχθεὶς εἰς τὴν ὑπερτάτην ἀξίαν, ὁ Κρομουέλλος δὲν ἐθαμβήθη ὅμως διὰ τὴν μεγίστην ταύτην ἀνύψωσίν του. Πρὸ πάντων εἶχε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸν χαρακτῆρα τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ... καὶ ἔδωκε δείγματα σωφροσύνης βραδύτερον ἀποῤῥίψας τὸν τίτλον τοῦ βασιλέως, ὃν αἱ βουλαὶ προσήνεγκον αὐτῷ. « Ἀνέλαβον τὴν θέσιν ἣν κατέχω, εἶπεν ἐν τῇ περιπτώσει ταύτῃ, οὐχὶ τόσον ἐπὶ τῇ ἐλπίδι τοῦ νὰ γίνω ὠφέλιμος, ὅσον διότι ἐνεψυχούμην ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας τοῦ νὰ προλάβω μεγαλείτερα δεινὰ, ὑφ' ὧν ἔβλεπον τὸ ἔθνος ἐπαπειλούμενον. »

Ἐπὶ πέντε ἔτη ὁ Κρομουέλλος κατέστησε τὴν Ἀγγλίαν ἔνδοξον καὶ ἐσωτερικῶς καὶ ἐξωτερικῶς. Συνῆψε συμμαχίας καὶ φιλίαν πρὸς τὰς πλείστας τῶν μεγάλων δυνάμεων. Ἐπροστάτευε τὸ ἐμπόριον... Ἠγάπα τὰς τέχνας καὶ τὰς ἐπιστήμας..

Τὸ ἑξῆς ἀστεῖον ἀνέκδοτον διηγοῦνται περὶ τοῦ Κρομουέλλου.

Κύριός τις ἐν τῇ οἰκιακῇ ὑπηρεσίᾳ αὐτοῦ συνέλαβε σφοδρὰν κλίσιν πρὸς τὴν νεωτάτην τῶν θυγατέρων αὐτοῦ. Ἡ νεᾶνις δὲν τὸν ἀπήλπισε, καὶ ἐπὶ τέλους ὁ ἐραστὴς ἐπρότεινεν εἰς αὐτὴν μυστικὸν γάμον, ἐπειδὴ δὲν ἤλπιζε νὰ λάβῃ τὴν συγκατάθεσιν τοῦ πατρός της. ἀλλ' ἄνθρωπός τις μαθὼν τὸ μυστικὸν τοῦτο ἐδήλωσεν αὐτὸ εἰς τὸν Κρομουέλλον, ὅστις διέταξεν αὐτὸν νὰ παραφυλάξῃ, καὶ ἅμα πάλιν ὁ Κύριος καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ ἤθελον εὑρεθῇ εἰς συνέντευξιν νὰ τὸ ἀναγγείλῃ αὐτῷ. Τοῦτο συνέβη τὴν ἐπιοῦσαν, καὶ ὁ Κρομουέλλος μαθὼν αὐτὸ εἰσῆλθεν αἴφνης εἰς τὸ δωμάτιον τῆς θυγατρός του, ἔνθα εὗρε τὸν Κύριον γονυπετῆ καὶ μὲ τὰς χεῖρας ἐσταυρωμένας ἱκετευτικῶς ἐνώπιον τῆς νεάνιδος.

Ὁ *Προστάτης* ἐζήτησε μανιωδῶς ἐξήγησιν διὰ τὴν διαγωγήν του ταύτην, ὁ δὲ ἄλλος μὲ μεγάλην παρουσίαν πνεύματος ἀπεκρίθη.

« Ὑψηλότατε, ἐπιτρέψατέ μοι νὰ σᾶς εἴπω, ὅτι συνέλαβον μεγάλην κλίσιν πρὸς τὴν θαλαμηπόλον τῆς θυγατρός σας, ἀλλ' ἀποῤῥίπτει τὴν περὶ γάμου πρότασίν μου· ἐλπίζων δὲ ὅτι ἡ κυρία αὕτη διὰ τῆς ἐπιῤῥοῆς της δύναται νὰ τὴν κάμψῃ, ἱκετεύω αὐτὴν ὅπως μεσιτεύσῃ ὑπὲρ ἐμοῦ.

—Ὦ! εἶπεν ὁ Ὀλιβιέρος, ἂν οὕτως ἔχῃ τὸ πρᾶγμα, ἂς ἴδωμεν τί δύναμαι νὰ κάμω πρὸς χάριν σας.—Καὶ προσκαλέσας πάραυτα τὴν νεάνιδα τῇ λέγει—Διὰ τί ἀποῤῥίπτεις τὴν τιμὴν τοῦ νὰ γίνῃς σύζυγος τοῦ Κ. Οὐάϊτ;—Εἶναι φίλος μου, καὶ ἐπιμένω νὰ τὸν πάρῃς.

Ἡ νεᾶνις βέβαια οὐδεμίαν εἶχεν ἔνστασιν, ἀλλ' ἠρυθρίασεν ὑπὸ χαρᾶς καὶ ἐντροπῆς, ὁ δὲ Κρομουέλλος προσέθηκεν. Ἀ! ἐκατάλαβα, μοῦ κάνεις καὶ τὴ νόστιμη· στείλατε νὰ φωνάξητε τὸν παπᾶν. » Ὁ ἱερεὺς ἦλθε, καὶ ὁ Ὀλιβιέρος διέταξεν αὐτὸν ἀμέσως νὰ στεφανώσῃ τὸν Κύριον Οὐάϊτ μετὰ τῆς θαλαμηπόλου. Ὁ Κύριος Οὐάϊτ ἠναγκάσθη νὰ ὑπακούσῃ ἵνα μὴ ἐκτεθῇ εἰς τὴν ὀργὴν τοῦ Κρομουέλλου· οὗτος δὲ ἵνα καταστήσῃ τὴν νύμφην θελκτικωτέραν τῇ ἔδωκε προῖκα ἑκατὸν λιρῶν.

Ἐὰν ἡ πρᾶξις αὕτη φανῇ εἰς τὸν ἀναγνώστην μετριωτάτη, γνώτω ὅτι οἱ δημοκράται εἰσὶ μᾶλλον φιλελεύθεροι παρὰ ἐλευθέριοι.

Κατὰ τὸ 1658 βασιλικὴ ἀντιπολίτευσις ἤρχισε νὰ ἀναφαίνεται κατὰ τῆς μετριασθείσης κυβερνήσεως τοῦ *Προστάτου*. Ὁ Κρομουέλλος ἔμελλε νὰ ἀναλάβῃ πάλιν τὸ ξίφος του...

Ἀλλὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην δύο οἰκογενειακὰ δυστυχήματα, ὁ θάνατος τοῦ γαμβροῦ του καὶ τῆς προσφιλοῦς θυγατρός του Ἐλισάβετ, κατέθλιψαν αὐτόν. Ἦτο κλινάρης, ὅτε ἀνήγγειλαν αὐτῷ ὅτι ἡ Ἐλισάβετ παρέδωκε τὴν ψυχὴν αὐτῆς εἰς τὸν Κύριον... Δὲν ἠγέρθη πλέον, καὶ ἀπέθανε τὴν 3 Σεπτεμβρίου 1658 ἡμέραν ἐπέτειον τῶν μαχῶν τῆς Δουμβάρ, καὶ Οὐόρσεστερ.

Ὁ υἱός του Ῥιχάρδος διεδέχθη αὐτὸν ὡς *Προστάτης*, ἀλλὰ δὲν ἐδράδυνε νὰ παραιτηθῇ ἑκουσίως τῆς ἐξουσίας ἐπὶ τῆς καθόδου τῶν Στουάρτων.

Ὡς καὶ ὁ Μιραβῶ, ὁ Κρομουέλλος δὲν ἔμεινεν ἀνενόχλητος ἐν τῷ τάφῳ. Συρφετὸς παράφρων ὠθούμενος ὑπὸ ἀθλίων φανατικῶν, ἐτόλμησεν, ἀφοῦ ἐξύβρισε τὴν μνήμην τοῦ Προστάτου, νὰ ἐξυβρίσῃ καὶ τὴν κόνιν αὐτοῦ. Τὸ σῶμα τοῦ Κρομουέλλου ἐξωρύχθη, ὁμοῦ δὲ καὶ τὸ *τῆς μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς του!*...—καὶ τὰ τρία πτώματα... ἅτινα ἔμελλον δι' ἔλλειψιν συμπαθείας νὰ ἐμπνεύ-

σωσιν ἀποστροφήν, ἐκρεμάσθησαν εἰς ἀγχόνην!... Ἀγχόνη εἰς νεκρούς!... Βεβαίως ἡ ἐκδίκησις αὕτη ἦτο φρικώδης καὶ ἀπάνθρωπος.

ΠΟΙΚΙΛΑ.

Γνωμικὰ τοῦ Φιλοκάλου.

Ὁ μὴ ἀγωνιζόμενος νὰ πλουτίσῃ Ἕλλην δὲν εἶναι φιλόπατρις. (Ἐννοεῖται διὰ νομίμων μέσων).

Ὁ ροβούμενος τὰ βάρη καὶ τὰς δυσχερείας τοῦ γάμου δειλός ἐστιν. Ἡ ἀνδρία δὲν φαίνεται μόνον ἐν τῷ πεδίῳ τῆς μάχης. Ὁ Σωκράτης ἔδειξε τὴν ἀνδρίαν του κατὰ τῶν ἀκροβολισμῶν τῆς Ξανθίππης οὐχ ἧττον ἢ κατὰ τῶν ἐχθρικῶν βελῶν· Ὁ φιλόπατρις φαίνεται τοιοῦτος εἰς ὅλας τὰς πράξεις του.

Ἡ εἰς ἐρωτοτροπίας ἐκτιθεμένη νεᾶνις εἶναι ὡς ἄνθος ἐκτεθειμένον εἰς τὴν ῥοθοποιὸν πνοὴν τοῦ ἀνέμου.—Μαραίνεται ματαίως.

Βαρόμετρον τῆς Οἰκογενείας.

Ἡμέραι τῆς Ἑβδομάδος.	Καιρός.	Ἰδιαίτεραι Παρατηρήσεις.
Δευτέρα. Τρίτη.	Ὀλίγον νεφελώδης Βροχή.	Ἔχομεν μπουγάδα. Ἡ κυρία κλαίει, διότι ὁ κύριος δὲν τὴν ὡδήγησεν εἰς τοῦ Δάνδρεα ἢ εἰς τοῦ Μουσαθίνη νὰ ψωνίσῃ.
Τετάρτη.	Ἀκατάστατος.	Ὁ σύζυγος ζητεῖ λογαριασμὸν τῶν ἐξόδων τῆς ἑβδομάδος.
Πέμπτη	Ἔλαμπρὰ αὐρα.	Ὁ Κύριος γευματίζει εἰς τοῦ Πετσινῆ.
Παρασκευή.	Λαμπρὰ ἡμέρα.	Ὁ Κύριος ἠγόρασε διὰ τὴν Κυριακὴν μεταξωτὸν φόρεμα.
Σάββατον.	Οὐρανὸς θυελλώδης	Τὸ σπίτι μας εἶναι ἄνω κάτω, ἔχομεν σφογγαρίσματα, καὶ τὸ μεσημέρι ξηροφαγίαν.
Κυριακή.	Οὐρανὸς εὐδιος.	Ὁ τσελεπῆς ἐπῆρε τὴν κοκκώνα καὶ τὰ παιδία καὶ ὑπῆγε νὰ σεργιανίσῃ εἰς τὸ γεφύρι καὶ εἰς τὸν σιδηρόδρομον.

Ἄξιωμα. Δὲν πρέπει νὰ κατακρημνίσῃ τις ἀνδριάντα διὰ νὰ φονεύσῃ τὴν μυῖαν.

Τὸ γέλημα. Διὰ τί τὸ φίλημα ὁμοιάζει μὲ τὴν συκοφαντίαν; διότι μεταβαίνει ἀπὸ στόματος εἰς στόμα.

Ἡ γυναικεία σφαῖρα. Ἡ γυνὴ ἐπὶ τέλους εὗρε τὴν ἀληθῆ σφαῖράν της· ἡ περιφέρεια αὐτῆς εἶναι περίπου εἴκοσι ἑπτὰ ποδῶν. Ὅποιος δὲ ἀμφιβάλλει, ἂς καταμετρήσῃ τὴν στεφάνην τῆς κρινολίνας.

Καταλληλότης πρασώπου. Συγγραφεύς τις μέλλων ἐσχάτως νὰ γράψῃ περὶ τῆς ἀμαθείας τοῦ λαοῦ ἠρώτησε τὴν γνώμην τοῦ φίλου του. «Οὐδεὶς τῷ ἀπεκρίθη οὗτος, δύναται κάλλιον ὑμῶν νὰ γράψῃ περὶ τούτου.»

Τὸ τζοῦερο καὶ ὁ ῥάπτης του. Ὁ ῥάπτης διακεκριμένου τινὸς ὁπαδοῦ τοῦ συρμοῦ ἔστειλεν ἐσχάτως τὸν λογαριασμόν του εἰς τὸν πελάτην του συνοδεύων αὐτὸν μὲ τὴν ἑξῆς σημείωσιν·

« Κύριε, ὁ λογαριασμός σας στέκεται, εἶναι τώρα τόσος καιρός· διατί τὸν ἀφήνετε εἰς τοιαύτην ἐκκρεμῆ κατάστασιν; »

ὁ ὑμέτερος
Δ. Γ.

Ὁ δὲ ἔγραψεν αὐτὸν τὴν ἑξῆς ἀπάντησιν.

« Κύριε, λυποῦμαι ὅτι ὁ λογαριασμός μου στέκεται τόσον καιρόν. Πέτε του παρακαλῶ νὰ καθήσῃ. »

ὁ ὑμέτερος.

Δικαιοσύνη. Γνωρίζομεν ἄνθρωπόν τινα τόσον φιλοδίκαιον, ὥστε προσκαλούμενος νὰ καθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, δὲν κάθηται διὰ νὰ μὴ φάγῃ ξένο δίκηρο.

Ἡ ὁδὸς τοῦ παραδείσου. Διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Θεοῦ, Τριανταφυλλιά, ποῦ ἤσουν τόσον καιρόν, εἶπεν εἰς τὴν δούλην του κύριός τις

—Μαθὲς τσελεπῆ, πᾆγα νὰ δανεισθῶ ἕνα γουδὶ ἀπὸ τὴν γειτονιά.

—Καλά, πλὴν δὲν εἶναι περισσότερον ἀπὸ δέκα βήματα ἀπ' ἐδῶ ὡς τὸ σπίτι, ποῦ 'πᾆγες, καὶ ὅμως ἤργησες ἕνα τέταρτον τῆς ὥρας.

—Ναί, τσελεπῆ.

—Λοιπόν, κόρη μου Τριανταφυλλιά, ἄκουσε τὴν συμβουλήν μου, καὶ ὅταν ἀποθάνῃς κάθου ἥσυχα μέσ' 'ς τὸν τάφον σου, καὶ νὰ μὴ συλλογισθῆς ποτέ σου νὰ πᾆς 'στὸν παράδεισον.

—Ἤδη φουρτοῦνα μου, γιατί τσελεπῆ;

—Διότι, εἶπεν ὁ Κύριος, ὁ ἥλιος εἶναι μακρὰν ἀπὸ τὴν γῆν ἐννενήκοντα ἓξ ἑκατομμύρια μίλια, καὶ ὁ παράδεισος εἶναι ἀκόμη μακρότερα, καὶ ἐὰν δοκιμάσῃς νὰ ὑπάγῃς ἐκεῖ, κατὰ τὸν τρόπον ὁποῦ κινεῖσαι, οἱ ἀτελεύτητοι αἰῶνες θὰ παρέλθωσι πρὶν φθάσῃς εἰς τὸν προορισμόν σου.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΙΣ ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΑΤΗ.

Ὁ τετραγωνισμὸς τοῦ κύκλου!

Τὸ κρανιοφθόρον μαθηματικὸν πρόβλημα, τὸ ἐπὶ τοσούτους αἰῶνας βασανίσαν τὸν ἐγκέφαλον τῶν σοφῶν τῆς Εὐρώπης ἐλύθη προχθὲς ὡς ἐκ θαύματος κατὰ τὸν ἑξῆς ἁπλούστατον τρόπον.—Τὴν παρελθοῦσαν τετάρτην μετὰ τὴν ἱερὰν τελετὴν πολλοὶ *φάσισαμπλ γιάγκ τζέντελμεν* ἀναβάντες εἰς ἁμάξας ἀπῆλθον εἰς Βουρνόβαν ἵνα ἑορτάσωσι τὴν ἐθνικὴν ἑορτήν. Ταυτοχρόνως δὲ καὶ τινες κυρίαι, εἴτε πρὸς τὸν αὐτὸν σκοπὸν ἀπερχόμεναι εἴτε πρὸς ἐντάμωσιν τῶν ἐν τῇ εἰρημένῃ κώμῃ κατοικούντων συγγενῶν αὐτῶν τοσοῦτον συνεπιέσθησαν πανταχόθεν πρὸς ἀλλήλας ἐν ταῖς ἁμάξαις ἕνεκα τοῦ πλήθους, ὥστε οἱ ἐκ σιδηροῦ σύρματος κύκλοι τῶν *μαλακαφίων* αὐτῶν ἐτετραγωνίσθησαν ἐντελέσταται! Οὕτω λοιπὸν ἡ *μόδα* καθίσταται συμβοηθὸς τῆς ἐπιστήμης.

τος· ὁ πατήρ μου ἐπερίμενε τὴν συνέχειαν μὲ ἀγωνίαν. Ἐγὼ δὲ ἤκουον, μυλόρδε, ἐλπίζουσα ἀμυδρῶς ὅτι ἤθελον ἀκούσει τὴν φωνήν σας ἐν μέσῳ τῶν ἄλλων... Δὲν εἴσθε λοιπὸν ἐκεῖ τὴν ἑσπέραν ἐκείνην;

—Δὲν ἤμην, κυρία μου, ἀλλ' ἤκουσα μετὰ ταῦτα ὡς καὶ ὅλον τὸ Λονδῖνον τὴν μυστηριώδη καὶ ἀπαράμιλλον Σειρῆνα τῆς Χρυσῆς Λέσχης... καὶ ἤδη ἐννοῶ διατί ἡ ἀπαράβλητος φωνὴ αὐτῆς εἰσέδυε τόσον βαθέως εἰς τὴν ψυχήν μου... Δὲν ἠδυνάμην ν' ἀγαπήσω ἄλλο ἐξ ὑμῶν εἰμὴ ὅ,τι ἐγνώριζον, μυλαίδη, καὶ ἠγάπων τὴν φωνήν σας.

—Πόσον καλλίτερον καὶ προθυμότερον ἤθελον ψάλει, ἂν ἤξευρον ὅτι μὲ ἠκούετε, μυλόρδε!...

Μετά τινας στιγμὰς οἱ ψιθυρισμοὶ ἠύξησαν, ὥστε κατήντησαν ἀληθὴς θόρυβος. Ἤθελον νὰ μὲ ἴδωσι καὶ ἐζήτουν μεγαλοφώνως νὰ ἀνοιχθῶσιν αἱ κιγκλίδες.

—Μυλόρδοι, εἶπεν ὁ πατήρ μου, λυποῦμαι πολὺ τὸ νὰ ἀρνηθῶ τι εἰς τὰς Αὐθεντίας σας, ἀλλ' ἡ Σειρὴν δὲν θὰ φανερωθῇ.

—Ἑκατὸν λίρας, ἂν θέλῃς νὰ μὲ εἰσαγάγῃς μόνον, Ἰσμαήλ, εἶπε φωνή τις.

—Πεντακοσίας! εἶπεν ἄλλη.

Ἐν τούτοις δὲ ὁ πατήρ μου μετὰ δυσκολίας ἐκράτει τὴν χαράν του.

—Εἶναι δύσκολον μὰ τὸν Βεελζεβούλ! εἶναι δύσκολον, ἐψιθύριζε.

—Χιλίας λίρας! εἶπον ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος.

—Δι' οὐδεμίαν τιμήν, μυλόρδοι, ἀπεκρίθη ὁ Ἰσμαήλ—καὶ ἐπιτρέψατέ μοι νὰ παρακαλέσω τὰς Αὐθεντίας σας νὰ ἐπαναλάβωσι τὰ παιγνίδιά των... ἡ Σειρὴν δὲν εἶναι πλέον ἐδῶ.

—Θὰ ἐπανέλθῃ;

—Αὔριον, μυλόρδοι, ἡ Σειρὴν θὰ ψάλῃ.

Λέγων ταῦτα ὁ πατήρ μου μὲ ἔσυρεν ἐκ τῆς χειρός, καὶ μὲ ἀνεβίβασεν εἰς ἅμαξαν, ἥτις μὲ ἐπανήγαγεν εἰς τοὺς Ἀγροὺς τοῦ Ἀγαθοῦ.

Τὴν ἐπιοῦσαν αἱ αἴθουσαι τῆς Χρυσῆς Λέσχης ἦσαν ἀνίκανοι νὰ περιλάβωσι τὸ πλῆθος ὅπερ συνέῤῥευσεν ἅμα ἐνώκτωσεν.

Ὅτε δὲ πάλιν ἔψαλον, ἀνέτρεψαν τὰς κιγκλίδας διὰ νὰ μὲ ἴδωσιν.—Ἀλλ' εἶχον ἤδη ἀναχωρήσει, καὶ οἱ καλπάζοντες ἵπποι τοῦ πατρός μου μὲ ἔφερον πρὸς τὴν οἰκίαν μας.

Ὁ πατήρ μου ἦτο τῷόντι ἐπιτήδειος ἄνθρωπος, μυλόρδε. Εἶχε κρίνει καλῶς τὸ χρυσοφόρον πλῆθος, ὅπερ ἀπετέλει τοὺς πελάτας του. Τὸ μυστήριον τοῦτο ἐκέντησε σφοδρῶς τὴν κεκορεσμένην περιέργειαν τῶν εὐγενῶν λόρδων. Ὡμίλουν περὶ ἐμοῦ ἐν Λονδίνῳ...

—Δηλαδὴ ὡμίλουν περὶ σοῦ μόνον, μυλαίδη, διέκοψεν ὁ Βρίαν:—ζωγράφοι οἵτινες ποτὲ δὲν σᾶς εἶχον ἰδεῖ ἔκαμαν τὴν εἰκόνα σας, καὶ αἱ ἐφημερίδες τῶν Παρισίων μᾶς ἐπέστειλαν μετ' ὀλίγον τὴν ἠχὼ τῆς φήμης σας, ἥτις εἶχεν ὑπερβῆ τὸν πορθμόν... Ἀλλ' εἰς οὐδένα ἐπετράπη νὰ σᾶς ἴδῃ;

—Εἰς οὐδένα, μυλόρδε· οὐδεὶς δύναται νὰ καυχηθῇ ὅτι εἶδε τὴν σειρῆνα τῆς Χρυσῆς Λέσχης. Ὁ πατήρ μου περιέμενε καὶ συνελάμβανε σχέδια κερδοσκοπίας ἐπὶ τοῦ ἀποτελέσματος τῆς περιεργείας, ἥτις κατήντησεν εἰς παραφροσύνην· περιέμενε τὸν κολοφῶνα τῆς φήμης μου διὰ νά... διὰ νὰ μὲ θυσιάσῃ, μυλόρδε, ὡς πρέπει νὰ πιστεύσω, διότι δὲν ὑπέκρυπτε ποσῶς τὰ σχέδιά του ἐνώπιόν μου, ἀλλὰ μοὶ ἐνέπνεεν ὀλίγον τρόμον, διότι δὲν ἐννόουν τὴν σημασίαν αὐτῶν.

Ἡμεῖς αἱ γυναῖκες ἔχομεν καρδίαν ματαιόφρονα, κοῦφον καὶ ἐπιδεκτικὴν μάλιστα τῆς χαρᾶς τῆς ὑπερηφανείας. Πόσον ἤθελον καταληφθῆ ὑπὸ τῶν ἐπευφημιῶν ἐκείνων, αἵτινες ἔπνιγον τὸ ἄσμά μου, ἂν ἡ ἐνθύμησίς σου δὲν ἐπλήρου τὴν καρδίαν μου, ὦ Βρίαν!... Ἀλλὰ καὶ ἐὰν πρέπῃ νὰ τὸ εἴπω, ἡ ὑπερηφάνεια κατεσίγαζεν ἐνίοτε τὸν ἔρωτά μου, καὶ ὁ θόρυβος τῶν εὐφημιῶν ἔπνιγε τὴν φωνὴν τῆς καρδίας μου.

Τὴν σήμερον συγχωρῶ ἐμαυτὴν ἀναλογιζομένη ὅτι ἡ ἐπευφημία σας ἐμίγνυτο ἐνίοτε μετὰ τῶν ἄλλων· αὕτη ἴσως διήρχετο διὰ τοῦ πέπλου τῆς ἀδιαφορίας μου, καὶ ὅ,τι ἐθεώρουν ὡς ὑπερηφάνειαν ἦτο ὑποκεκρυμμένη χαρὰ ἔρωτος...—Σωσάννα, μοὶ εἶπεν ἑσπέραν τινὰ ὁ πατήρ μου μέλλεις νὰ γίνῃς εὐτυχεστάτη. Ἐπιθυμῶ νὰ σὲ κάμω λαίδην, καὶ ἐκ τῶν λόρδων, θυγάτριόν μου, οἵτινες σὲ ἐπευφημοῦσι καθ' ἑκάστην, μέλλεις νὰ ἐκλέξῃς...

Κεφ. ΙΗ. — Ἡ χρυσῆ λέσχη.

Ὁ πατήρ μου μοὶ εἶπε ταῦτα, ὦ Βρίαν, ἐξηκολούθησεν ἡ νεᾶνις· νὰ ἐκλέξω ἐξ ὅλων ἐκείνων τῶν λόρδων! Ἡ ἰδέα αὕτη εἰσέδυσε συγκεχυμένη εἰς τὸ πνεῦμά μου· δὲν ἠδυνάμην νὰ εἴπω διατί μοὶ προὐξένει ἀποστροφήν, καὶ ὅμως ἀόριστός τις καὶ ὑπόκωφος ὀδύνη μοὶ ἐπέφερε χαύνωσιν μέχρι τῆς ὥρας τῆς ἀναχωρήσεως. Ἐνεθυμούμην ὑμᾶς. Ἡ καρδία μου σᾶς ἐκάλει εἰς βοήθειάν της, καὶ ἐφρόνουν ὅτι μόνος ὑμεῖς ἠδύνασθε νὰ μὲ σώσητε ἐκ τῶν προσεγγίζοντος καὶ ἀγνώστου ἐκείνου κινδύνου.

Ἐκάθησα περιβεβλημένη λαμπρὰν στολὴν ἐν τῇ ἁμάξῃ τοῦ πατρός μου, καὶ ἀνεχωρήσαμεν ἐκ τῶν Ἀγρῶν τοῦ Ἀγαθοῦ.

Καθ' ὅλον τὸ διάστημα τῆς ὁδοῦ ὁ πατήρ μου εὑρίσκετο εἰς παράφορον εὐθυμίαν, ἀλλ' ἐν τῇ εὐθυμίᾳ τοῦ Ἰσμαὴλ ἐνυπῆρχε πικρός τις σκοπός, ὅστις ἐπροξένει μελαγχολίαν καὶ φόβον.

Ὅτε ἐφθάσαμεν εἰς τὸ Λείσεστερ-Σκουὰρ (Leicester-Square), ὑπῆρχεν ἤδη μακρὰ σειρὰ ἐπισήμων ἁμαξῶν πρὸ τῆς θύρας τῆς Χρυσῆς Λέσχης.

—Πάγει καλά, πάγει καλά! ἐψιθύρισεν εὐθύμως ὁ πατήρ μου—ἡ μόνη δυσκολία ποῦ θὰ ἔχῃς, μὰ τὴν ἀλήθειαν, συνίσταται εἰς τὴν ἐκλογήν, Μὶς Σούκη.

Παρῆλθομεν τὰς ἐξωτερικὰς βαθμίδας τῆς λέ-

σχης διὰ νὰ εἰσέλθωμεν διὰ τῆς μικρᾶς θύρας. Ἐπράττομεν δὲ οὕτω πᾶσαν ἑσπέραν, διότι ἂν ἀνέβαινον διὰ τῆς κοινῆς εἰσόδου, ἤθελον τάχιστα γνωρισθῆ, ἐνῷ περὶ πολλοῦ ἐποιεῖτο ὁ πατήρ μου νὰ μείνω ἄγνωστος. Εἰσελθόντες διὰ τοῦ μέρους τῆς αἰθούσης τοῦ κειμένου ἐντεῦθεν τοῦ παραπετάσματος, ἐβεβαιώθημεν ἐκ τοῦ ἐκκωφοῦντος θορύβου τῶν συνδιαλέξεων, ὅτι ἡ συνάθροισις ἦτο ἔτι πολυπληθεστέρα παρὰ τὸ σύνηθες.

—Συνομιλοῦσιν, οἱ ἀνυπόφοροι φλύαροι, ἐμορμύρισεν ὁ πατήρ μου, συνομιλοῦσι, καὶ τίποτε ἄλλο... Φθάνει μόνον νὰ δίδῃ κανεὶς εἰς αὐτοὺς συναυλίαν τοιουτοτρόπως πᾶσαν ἑσπέραν, καὶ λησμονοῦσιν ὅτι ἡ Χρυσὴ Λέσχη εἶναι κυβευτικὸν κατάστημα... Κύτταξε καλλίτερον ἂν περιτριγυρίζωσι τὸν πράσινον τάπητα, Σούκη!

Παρετήρησα τότε μόνον ὅτι μικρότατα ὀπαὶ περικυκλούμεναι ὑπὸ ὀρειχάλκου, ὡς αἱ σειροδόχαι στηθοδέσμου, εἶχον ἀνοιχθῆ κατὰ διαστήματα ἐπὶ τοῦ παραπετάσματος. Προσεγγίζων τις τὸν ὀφθαλμόν του εἰς τὰς ὀπὰς ταύτας, ἠδύνατο νὰ βλέπῃ κάλλιστα ὅ,τι συνέβαινεν ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος.

—Κύτταξε, Σούκη, μοὶ εἶπεν ὁ Ἰσμαὴλ, κύτταξε, ὅσον θέλεις, διὰ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰακὼβ ἢ τοῦ Μωϋσέως, ἢ τοῦ Φαραὼ, βασιλέως τῆς Αἰγύπτου, ἢ ἀκόμη τοῦ Ἀσταρὼθ, κόρη μου. Ὅλα αὐτὰ εἶναι τὰ ἴδια, καὶ εἶναι ἀνόητος συνήθεια νὰ λαμβάνῃ τις τοιουτοτρόπως μάρτυρα τὸν Θεόν! Κύτταξε! διὰ τοῦτο ἦλθες ἐδῶ...

Ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ παραπετάσματος ὑπῆρχε πλῆθος συμπεπυκνωμένον καὶ ἀνυπόμονον· ὅλοι οὗτοι ὡμίλουν συγχρόνως, καὶ ὡμίλουν περὶ ἐμοῦ. Τὰ βλέμματά των προσηλοῦντο μὲ τοσοῦτον σροδρὰν περιέργειαν ἐπὶ τοῦ παραπετάσματος, ὥστε ὠπισθοδρόμησα τεταραγμένη, ὡσανεὶ ἠδύναντο νὰ μὲ ἴδωσιν.

—Ἔ! μὴ σὲ μέλει, Μὶς Σούκη, μὴ φοβεῖσαι, ἐπανέλαβε ὁ πατήρ μου. Τὰ δίοπτρα τῆς Αὐθεντίας των ἢ τῆς Ὑψηλότητός των,—διότι ὑπάρχουσιν ἐδῶ καὶ δοῦκες, Μὶς Σωσάννα,—ἐμποδίζονται ὑπὸ τοῦ παραπετάσματος καθὼς ὑπὸ τοίχου... Ἀ! μὰ τὸν Σατανᾶν, κόρη μου, ἂν ἠδύναντο νὰ ἀνακαλύψωσιν ὅτι εἶσαι ἐδῶ, καὶ ὅτι τοὺς βλέπεις, ἤθελον μεταχειρισθῆ ἄλλον τρόπον... Δὲν ἠξεύρεις, Σούκη, ὅλους τούτους τοὺς εὐγενεῖς, καὶ νέους καὶ γέροντας, οἱ ὁποῖοι ἔχουσιν ὡραίας ξανθὰς κόμας ἢ φενάκην προσκεκολλημένην εἰς τὸ γυμνὸν κρανίον των, εἶναι τρελλοὶ διὰ σὲ ἀπὸ τὴν πρῶτον ἕως τὸν τελευταῖον... Ἔβαλαν στοίχημα,—καὶ τοῦτο μοῦ ἀρέσει, στὴν πίστιν μου, διότι ὁπωσδήποτε πάντοτε ἐγὼ θὰ κερδήσω,—ἔβαλαν στοίχημα ποῖος νὰ γίνῃ κύριος τῆς καρδίας σου... Θέλεις νὰ σοὶ δώσω τὴν γνώμην μου ὡς πρὸς τοῦτο, Σούκη;

—Οἱ εὐγενεῖς λοιπὸν οὗτοι μὲ γνωρίζουσι, κύριε; ἠρώτησα ἀντὶ ν' ἀποκριθῶ.

—Ὄχι, Σούκη, δόξα τὸν διάβολον!... τότε ἤθελες χάσει τὸ ἥμισυ τοῦ φίλτρου σου. Ὅσον ὡραία καὶ ἂν ἦσαι, ἡ φαντασία τῶν εὐγενῶν τούτων εὑρίσκει τρόπον νὰ σὲ κάμῃ ὡραιοτέραν... καὶ ἔπειτα ἐμπιστεύσου εἰς ἐμέ, ὁ πρῶτος ἐραστής σου θὰ παριστάνῃ τὴν εἰκόνα σου τοιαύτην, διὰ νὰ ἐμπνεύσῃ μανίαν εἰς τοὺς δυστυχεῖς ἀντιπάλους του, ὥστε τὸ ἥμισυ τῆς ἄνω βουλῆς εἶναι ἄξιον νὰ αὐτοχειριασθῇ διὰ τὸν πρὸς σὲ ἔρωτά του. Νομίζω ὅτι τοῦτο θὰ σοῦ ἀρέσῃ, κόρη μου.

—Εἶναι ξανθὴ, ἔλεγον ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ παραπετάσματος, ξανθὴ καὶ ξοδόχρους. Ἄγγελος, μὰ τὸν Θεόν!

—Ἔχετε λάθος, μυλόρδε, ἀπεκρίνετο ἄλλος, ὁ διαβολο-Σπένσερ αὐτὸς ἦλθεν ἀπὸ τὴν Ἀνατολήν... πρέπει νὰ ἦναι Κιρκασία... τὸ ὡραιότατον αἷμα τοῦ κόσμου... Εἶναι παλακὶς τοῦ Σουλτάνου, εἶναι ὡραία χορεύτρια ἐξ Ἰνδίας ἁρπαγεῖσα ἀπὸ αὐτὰ τὰ σεράγια τοῦ Σταμπούλ.

—Μοὶ εἶχον εἰπεῖ, ἐπανέλαβε τρίτος τις, ὅτι ἦτο κεραλὴ τοῦ Ῥαραήλου, παρθένος τῆς Ῥώμης, *μαδόνα*...

—Ἀκουέ τους, ἄκουέ τους, Σούκη! ἐπανελάμβανεν ὁ πατήρ μου, ὅστις ἐγέλα ἐξ ὅλης καρδίας. Αἴφνης ὅμως ἔγεινε σοβαρός.

—Ἀλλ' ἰδοὺ ἀνησυχοῦσιν, ἐπανέλαβε, καὶ δὲν πρέπει νὰ παίζῃ τις μὲ τὴν ἀνυπομονησίαν τοιούτων ἀνθρώπων, Μὶς Σωσάννα. Ἠμπορεῖ νὰ τὰ ἀμπλέξῃ κανεὶς μ' αὐτοὺς, πρὸ πάντων ὅταν κρατῇ κυβευτικὸν κατάστημα παρὰ τὸν νόμον. Ἄς ἴδωμεν, δὲν ἐπιθυμῶ, Σούκη, νὰ βιάσω τὴν καρδίαν σου... Θὰ σοῦ εἴπω ποῖοι εἶναι οἱ σημαντικώτατοι μεταξὺ τῶν λόρδων τούτων, καὶ ἀκολούθως θὰ ἐκλέξῃς.

—Διατί νὰ ἐκλέξω; κύριε; τὸν ἠρώτησα.

Ἐκτύπησε διὰ τοῦ ποδός του καὶ συνωφρυώθη.

—Δὲν εἶναι πλέον καιρὸς νὰ μὴ ἐννοῇς, Σωσάννα! εἶπε μὲ φωνὴν προστακτικὴν καὶ βραχεῖαν.

Ἐὰν ἦναι παιγνίδιον, φθάνει πλέον,—καὶ ἐὰν τῳόντι δὲν ἐννοῇς, ὑπάκουε εἰς ἐμὲ, εἰδεμὴ, ἀλληκολούθησε μετὰ μίαν στιγμὴν ἀναλαμβάνων τὸ μειδίαμά του,—μοῦ χαλνᾷς τὴν διάθεσιν ποῦ ἔχω ἀπόψε... Πλησίασε, παρατήρησε, καὶ γίνου φρόνιμος. Ἐνόησες;... Πρόσεχε, ἂν ἀγαπᾷς'—Εἰς τὸν καθένα ὅ,τι τοῦ πρέπει. Λάβε τὸν κόπον νὰ κυττάξῃς, σὲ παρακαλῶ, τὸν καλοκἄγαθον ἐκεῖνον ἄνθρωπον μὲ τὰς λευκὰς τρίχας, ὁ ὁποῖος ἔχει τὸ σεβασμιώτατον πρόσωπον, ὅπου δύναται νὰ εὕρῃ τις εἰς τὰ τρία Ἡνωμένα Βασίλεια. Οὐδὲν ἄλλο εἶναι ἢ ἡ Αὐτοῦ Ἐξοχότης ὁ δοὺξ Μαλβοροῦ, ὀλιγώτερον περιβόητος ἀπὸ τὸν ἔνδοξον ὁμώνυμόν του, περὶ τοῦ ὁποίου λέγει τὸ ἆσμα, ἀλλ' εἶναι περισσότερον χαρτοπαίκτης ἐκείνου. Ἐσπέραν τινὰ ἔχασεν ἐδῶ ὀγδοήκοντα χιλιάδας λιρῶν, Σούκη, καὶ τὰς ἐπλήρωσε τὴν ἐπιοῦσαν. Τί λέγεις δι' αὐτό;

Ἐγὼ ἐσιώπων.

—Δὲν λέγεις τίποτε;... Θυμάσια κόρη μου...

Πολλὰ πλησίον εἰς τὴν ἐξοχότητά του βλέπεις τὸν νέον μαρκέσιον δὲ Δανδῆν, τὸν πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ δουκὸς δὲ Μαιτλάνδου... Ἡ Αὐθεντιάτου εἶναι πολὺ ἄσχημος βέβαια, Μὶς Σούκη, ἀλλ' εἶναι πλούσιος μὲ ἑκατομμύρια λιρῶν, καὶ τοῦτο σημαίνει πολύ. Τί λέγεις περὶ τοῦ μαρκεσίου δὲ Δαμβῆ, Σωσάννα;

—Μοὶ εἶναι ἀδιάφορον ἂν ἦναι πλούσιος ἢ ὄχι, κύριε.

—Θαυμάσια, Μὶς Σούκη, δηλαδὴ δὲν σοὶ ἀρέσκει... Νά! οὗτος θὰ εὕρῃ χάριν ἴσως ἐνώπιόν σου. Εἶναι εἷς τῶν βασιλέων τῆς εὐτραπελίας, *ἐξέτρωκε* πρώτης ποιότητος, ὁ ὁποῖος τρώγει περισσότερον ἀκαταλόγιστον μὲ τρόπον παράδοξον καὶ ὄχι τόσον ἀξιέπαινον.... Κανεὶς δὲν δύναται νὰ ἀμφιβάλλῃ περὶ τούτου, δὲν εἶναι ἔτσι, Σούκη; Εἶδε κανεὶς ποτὲ πλέον καλοκἄγαθον καὶ ἐρυθρὸν πρόσωπον μὲ κιτρίνας φαβορίτας σεμνοπρεπεστέρας... Ἔ; κόρη μου, προχθὲς, ὁ κόμης δὲ Χ... Φῆλδος (οὕτως ὀνομάζεται ἡ Αὐθεντία Του)—ἐκυνήγησεν ἀλώπεκα τρέχων εἰς τὰς ὁδοὺς τοῦ Ἀστεως... Ἤτο, 'στὴν πίστιν μου, παράδοξον νὰ ἀκούῃ κανεὶς τὰς φωνὰς τῶν κυναγωγῶν καθ' ὅλον τὸ μῆκος τοῦ Λεδενχὶλ-Στρὴτ, νὰ ἀκούῃ τὰ σαλπίσματα εἰς τὴν Κορνιχίλλην, καὶ νὰ παρευρεθῇ κατὰ τὴν ἔξοδον εἰς τὸ Προαύλιον τῆς Ἐκκλησίας.—Ὁ κόμης ἠκολούθει καθήμενος ἐπὶ ὡραιοτάτου ἵππου, καὶ μὲ κυνηγετικὴν στολήν... Θὰ μάθῃς μὲ πολλὴν εὐχαρίστησιν, Σούκη, ὅτι ἡ ἀλώπηξ συνελήφθη πλησίον τῆς Διόδου τοῦ Σφραγιδοφύλακος ἐμπροσθεν τοῦ Τέμπλ-μπάρ. Ἐννοεῖς βέβαια ὅτι ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην ἡ Αὐθεντία Του ἔγεινε ζηλευτὴ καὶ ποθητή... Πολλοὶ φέρουσιν ἤδη ἐπενδύτας κατὰ τὸν σειρμὸν τοῦ Χ... Φῆλδου, Σούκη... Ὁ κόμης σοῦ ἀρέσκει, κόρη μου;

—Οὔτε περισσότερον οὔτε ὀλιγώτερον ἀπὸ ἄλλον, κύριε, ἀπεκρίθην.

—Ὄχι! Ἄς ἐλθωμεν εἰς ἄλλον λοιπόν. Ἰδοὺ ἕνας ὡραῖος χονδρὸς, διὰ τὸν ὁποῖον μερικαὶ θυγατέρες λόρδων τρελλαίνονται... Ἔχει προτερήματα Σούκη, μεγάλα προτερήματα. Εἶναι ἀρχαῖος ἔξαλλος, ζυγίζει ἑκατὸν πεντήκοντα χιλιόγραμμα· δέρνει τοὺς πολισμένους μέσα εἰς τὸ Λονδῖνον· ἀφαιρεῖ τὴν νύκτα τὰ χαλκὰ ῥόπτρα τῶν θυρῶν κτυπῶν αὐτὰ, καὶ δέρνει τοὺς ὑπηρέτας οἱ ὁποῖοι ἔρχονται νὰ ἀνοίξωσι· γρονθοκοπεῖται μὲ τοὺς ἀνθρακοφόρους, γρονθοκοπεῖται καὶ μὲ αὐτοὺς τοὺς ἐχετευτὰς τῶν ἀκαθαρσιῶν.

Πρὸ πολλοῦ ὁ Δανιὴλ Ὀκονέλλος, μὲ τὸν ὁποῖον τόσον φιλόφρονα εὐγλωττίαν του τὸν ἐβάπτισε μὲ τὸ ὄνομα τοῦ χοίρου (hog), μαζῇ μὲ τὸν κόμητα Ἀσπροπυργίτην, τὸν ἀρχαῖον φίλον του.—Ἀλλὰ μὲ ὅλα ταῦτα εἶναι λίαν ἀριστος εἰς τοὺς ὀπαδοὺς τοῦ συρμοῦ καὶ σεμνύνομαι, διότι σοὶ τὸν συνιστῶ, Μὶς Σούκη, τὸν πρῶτον μαρκέσιον τῆς Ἰρλανδίας, τὸν Ἀρδῆν δὲ Λαποὲρ Βελεσρόρδον, μαρκέσιον τοῦ Οὐατερόρδου, κόμητα τοῦ Τυρόνου, ἀντικόμητα Τυρόνου, βαρῶνον δὲ Λαποὲρ, λόρδον Κοῤῥαγμόρον, κτλ... Ἡ Αὐθεντία Του ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ σοὶ ἀρέσῃ;

—Ὄχι, κύριε.

—Τί διάβολον! μὶς Σούκη... εἶσαι τῳόντι δύσκολος... Προτιμᾷς τὸν δὸν Ζουὰν τοῦτον μὲ τὸ θρασὺ βλέμμα του, τὸν συνταγματάρχην Ῥουβικάν; Σὲ προειδοποιῶ, Σωσάννα, ὅτι ὁ εὐγενὴς οὗτος κόμης φονεύει ὅλους τοὺς ἀντιπάλους του εἰς τὴν μονομαχίαν, κερδίζει εἰς ὅλα τὰ γνωστὰ παιγνίδια, καὶ ξελογιάζει τῆς πανδρευμένας καὶ τῆς λεύτερας· εἶναι λόρδος μεγάλης ἀξίας... δὲν τὸν κρίνεις καλόν;... Ἄς ἦναι δά! Ἰδοὺ ὄχι μακρὰν αὐτοῦ ὁ ἠγαπημένος ἐχθρός του, ὁ λόρδος Οὐίλλιαμ Βάγγετ. Οὐδὲ ὁ λόρδος οὗτος δὲν εἶναι χωρὶς προτερήματα. Πρό τινος κατέλαβε τὴν νόμιμον σύζυγόν του εἰς μυστικὴν συνδιάλεξιν διὰ τοῦ ἱπποκόμου του, τὸν ὁποῖον ἔκρυψεν ὑπὸ τὸν σοφᾶν, μὲ τὸν ἀξιέπαινον σκοπὸν τοῦ νὰ ἀπαιτήσῃ ἀρκετὴν ποσότητα ἀπὸ τὸν ἐραστήν της· Ἀλλ' ὁ λόρδος Ῥουβικὰν δὲν εἶναι ἄνθρωπος νὰ ἀφήσῃ νὰ τὸν παίζουν. Ἠγόρευσαν, Μὶς Σούκη, ἠφήσῃ νὰ τὸν παίζουν. Ἠγόρευσαν, Μὶς Σούκη, ἠγόρευσαν πολὺ καλά.. Οἱ δικηγόροι ἀνεκάλυψαν νέας αἰσχροπραξίας, καὶ ὅμως οἱ δύο εὐγενεῖς λόρδοι ἑδρεύουσιν εἰς τὴν ἄνω βουλὴν, ἀπολαύοντες γενικῆς ὑπολήψεως... Βλέπω ὅτι ὁ λόρδος Βάγγετ δὲν σὲ θέλγει· τόσῳ τὸ καλλίτερον! δὲν εἶναι πλούσιος... Πρόσεχε! Μὶς Σωσάννα, ἂν ἀγαπᾷς, καὶ ἐδῶ νὰ μὴ λέγωμεν ὄχι, χωρὶς νὰ σκεφθῶμεν.. Παρατήρησε τὸν κύριον ἐκεῖνον, ὁ ὁποῖος κάθηται μεταξὺ δύο κυριῶν, καὶ κρατεῖ εἰς τὴν λευκὴν καὶ ἐῤῥυτιδωμένην χεῖρά του ταμβακοθήκην ἀδαμαντοκόλλητον. Εἶναι ὁ λόρδος Κλαγκιλδὰρ, κόρη μου, ὁ ἀφωσιωμένος ἐραστὴς ὅλου τοῦ ὡραίου φύλλου τὸ ὁποῖον ὑπάρχει εἰς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς. Ῥίπτει μεγάλην ποσότητα λιρῶν ἕκαστον μῆνα εἰς τοὺς πόδας Γαλλίδος ὀλίγον ἡλικιωμένης, ἡ ὁποία ἀναλαμβάνει καλῶς ἢ κακῶς πᾶν πρόσωπον ἐν τινι μικρῷ θεάτρῳ τοῦ συρμοῦ—Λέγουσιν ὅτι ἡ Αὐθεντία Του ἔχει τὸν μάγειρόν του ἀντεραστήν... Τοῦτο εἶναι ὅλως ἀγγλικόν.... Σκέψου, Σωσάννα. Κάμε ὅ,τι θέλεις ὡς πρὸς τὸν λόρδον Κλαγκιλδάρον.

—Δὲν ἔχω νὰ πάρω καὶ νὰ δώσω μ' αὐτὸν τίποτε κύριε, ἀπεκρίθην μετ' ὀργῆς.

—Θὰ γίνῃς πνευματώδης, Σωσάννα, καμμιᾷ μέρᾳ· ἐπανέλαβεν ὁ πατήρ μου προσθέτων ἐπίχρισμα πικρίας εἰς τὴν συνήθη καὶ ἀνηλεῆ εἰρωνίαν του·—ἐπειδὴ τὸ θέλεις λοιπὸν ἂς ἀποῤῥίψωμεν τὸν λόρδον Κλαγκιλδάρον. Σοὶ συζήνω δι' ἐνθύμισιν μόνον τὸν ἀξιότιμον Ἰωάννην Ταντιβῆν (1) ἀδελφὸν τῆς Αὐθεντίας τοῦ λόρδου Ῥὸς δὲ Σταυλοβίου· εἶναι ὁ ὑψηλὸς ἐκεῖνος ἄνθρωπος μὲ πρόσωπον ἴβεως, ὁ ὁποῖος βλέπει πρὸς τὸ μέρος τοῦτο μὲ τόσον περιπαθὲς ἦθος, Μὶς Σούκη... Ὁ ἀξιότιμος Ἰωάννης εἶναι τὸ ἄνθος τῶν εὐγενῶν ἱπποτῶν. Τρέφεται μὲ ὠμὰ σπαράγγια καὶ μὲ ζω-

(1) Tantivy θορυβώδης καλπάζων.

μὸν ἀλέκτορος διὰ νὰ διατηρῇ ἀκριβῶς τὸ κατάλληλον βάρος... Πλησίον αὐτοῦ εἶμαι βέβαιος ὅτι παρατηρεῖς τὸν ἄσχημον ἐκεῖνον ἄνθρωπον, τοῦ ὁποίου ἡ σιαγὼν ἐξέχει μεγάλως ὡς νὰ ἤθελε νὰ σχηματίσῃ ὑδροχόην καὶ ἀπὸ τὰς δύο παρειάς του. Εἶναι ποιητής, Μὶς Σούκη, μέγας ποιητής, ὁ ὁποῖος κάμνει ἐπικὰ ποιήματα θεῖα καὶ ἐθνικά· ὀνομάζεται σὶρ Ἀρκάδιος Κομπαστικός· ἐκτιμᾶται πολὺ ὑπὸ τῶν κυρίων, οἵτινες πάσχουσιν ἀπὸ ἀδπνίαν... Σημείωσε, Μὶς Σούκη, ὅτι δὲν σοὶ προτείνω τὸν σὶρ Ἀρκάδιον, διότι εἶναι πτωχός.

Ἐν τούτοις ἡ ἀνυπομονησία κατελάμβανε προφανῶς ὅλους τοὺς εὐγενεῖς λόρδους. Ὑπῆρχεν εἶδος γενικοῦ πυρετοῦ ἐκ τοῦ ἑτέρου μέρους τοῦ παραπετάσματος. Αἱ φωναὶ ἤρχιζον νὰ αὐξάνωσι, καὶ νὰ ἀκούωνται ὀργίλαι.

—Τί διάβολον! ἐμορμύρισεν ὁ πατήρ μου, ἀνάγκη πᾶσα νὰ τελειώσωμεν... Ἐννοεῖς εὐκόλως Μὶς Σούκη, ὅτι δὲν θέλω χάσει τὸν καιρόν μου εἰς τὸ νὰ σοὶ περιγράφω τὰς Αὐθεντίας Των, καθὼς περιγράφουσι τὰ κηρόπλαστα ἀγάλματα ἐντὸς τῆς αἰθούσης τῆς ἐκθέσεως αὐτῶν, ἂν δὲν εἶχον τοὺς λόγους μου... Ἄκουσε τί θέλω νὰ σοὶ εἴπω· ἐκεῖνος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἔρριψα τὸ βλέμμα μου, ἐκεῖνος τὸν ὁποῖον θὰ ἐκλέξῃς,—μὲ πᾶσαν προαίρεσίν σου, μὶς Σούκη,—δὲν ἔρθασεν ἀκόμη... Ἐλπίζω ὅτι θὰ φθάσῃ, καὶ ἐνῷ κινδυνεύω νὰ χάσω τοὺς εὐγενεῖς πελάτας μου, θέλω ἀκόμη νὰ τὸν περιμείνω... Ἀπόψε δὲν θὰ ψάλῃς, Σούκη, καὶ κανεὶς ἐνταῦθα δὲν θὰ ἔχῃ τὸ δικαίωμα νὰ δυσαρεστηθῇ, ὅταν ὑπάγω, καὶ ἀναγγείλω ὅτι ἡ Σειρήν σας εὑρίσκεται εἰς συνδιάλεξιν κατ' ἰδίαν μετὰ τοῦ μυλόρδου πρέσβεως...

Ἐννοεῖτε, ὦ Βρίαν, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ μὴ ἐννοήσω ἐπὶ τέλους. Δὲν ἤθελον ἴσως δυνηθῇ νὰ προσδιορίσω ἀκριβῶς τί ἦτο τὸ ἀντικείμενον τοῦ φόβου μου, καὶ ἴσως οὐδὲ σήμερον, ἀλλ' ὁ φόβος μου ὑπερίσχυσεν. Ἐροβούμην τι θετικῶς, δηλαδὴ τὴν ὑποσχεθεῖσαν δευτέραν συνδιάλεξιν μετὰ τοῦ ἀνδρὸς, ὅστις ὠνομάζετο μυλόρδος πρέσβυς...

—Καὶ ἡ συνδιάλεξις αὕτη συνέβη, μυλαίδη; ἠρώτησεν ὁ Βρίαν, ὅστις ἐπροσπάθει νὰ φανῇ ἀτάραχος.

Ἡ Σωσάννα ἐμειδίασε.

—Ἰδοὺ καὶ ὑμεῖς φοβεῖσθε, μυλόρδε, εἶπε.—Περιμένετε... θὰ μιμηθῶ τοὺς συγγραφεῖς τῶν βιβλίων, τὰ ὁποῖα μοὶ δανείζετε πρὸ ὀκτὼ ἡμερῶν, καὶ θὰ διεξαγάγω τὴν ἱστορίαν μου.

Ὁ πατήρ μου ἐπανέλαβε μετά τινα σιωπήν.

—Σούκη, δὲν ἠθέλησα νὰ εἴπω ὅτι σοὶ εἶναι ἀπολύτως ἀπηγορευμένον νὰ κάμῃς ἐκλογὴν μεταξὺ τῶν εὐγενῶν τούτων.... Μόνον ἡ ἐκλογὴ αὕτη θὰ γίνῃ βραδύτερον... Πῶς σοὶ φαίνεται, παραδείγματος χάριν, ὁ μικρὸς ἐκεῖνος Γάλλος, ὅστις παίζει τόσον εὐτράπελα τὸ ψαλιδοειδὲς διόπτρόν του. Εἶναι ὁ Κύριος ὑποκόμης δὲ Λαντούρης Λούκης, Παρισινὸς ἀξιέραστος, τοῦ ὁποίου τὰ μικρὰ μυαλὰ ἤθελον χωρέσει εἰς τὴν γωνίαν τοῦ ὀφθαλμοῦ σου. Πλησίον αὐτοῦ βλέπεις τὸν ἀξιότιμον Νόϊζη Τρουμπετ (Noisy Trumpet) μέλος γενικὸν τῆς βουλῆς τῶν κοινοτήτων. Φαίνεται ἀνήσυχος δὲν εἶναι ἔτσι; διότι οἱ ἀντιπρόσωποι τῆς Κάτω βουλῆς, Σούκη, συναισθάνονται τὴν ἐμικρότητα αὐτῶν ἐνώπιον τῶν ὁμοτίμων τοῦ βασιλείου. Ὁ ἀξιότιμος, ὡς βλέπεις, ἐντρέπεται ὅτι ἦναι τόσον ἀσήμαντος... Ἀλλὰ, μὰ τὸν οὐρανὸν, ἰδοὺ ἀπέναντίας υἱὸς τοῦ Ἀδὰμ συναισθανόμενος μεγάλως τὴν σημαντικότητά του. Ἰδὲ, Σούκη, ἰδέ! ὁποία ὑψηλὴ ὑπερηφάνεια εἰς τοὺς μεγάλους ἠλιθίους ὀφθαλμούς του! Ὁποία μεγαλοπρεπὴς ἀξιοπρέπεια εἰς τὴν θέσιν τοῦ κοντοῦ καὶ παχέως τούτου ἀναστήματος! Ὁ χονδρὸς οὗτος ἄνθρωπος, τοῦ ὁποίου ὁ τρόπος εἶναι ὡς παυθέντος ἀρχιμαγείρου, δὲν εἶναι ἄλλος ἢ ἡ Αὐτοῦ Πανιερότης «ὁ Θεοπρόβλητος» ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἡ Πανιερότης Του ἔχει τέσσαρα πέντε ἑκατομμύρια ἀπὸ εἰσοδήματα ἐπισκοπικὰ, καὶ πληρόνει διακοσίας λίρας εἰς δυσσυχῆ τινα ἱερέα διὰ νὰ διοικῇ τὴν ἐκκλησίαν του ἀντ' αὐτοῦ... Εἶναι λαμπρὰ δουλειὰ, Σούκη, ἡ ἀνοησία ἐκείνη τὴν ὁποίαν οἱ Διαμαρτυρόμενοι ὀνομάζουσι Θρησκευτικὴν Μεταρρύθμισιν ἢ Ἀναμόρφωσιν. Φαντάσου κόρη μου, ὅτι ἡ μεταρρύθμισις αὕτη ἔγεινε διὰ νὰ ἐλαττώσῃ τὰ εἰσοδήματα τοῦ κλήρου καὶ διὰ νὰ τὸν καταστήσῃ χρήσιμον εἴς τι... Ἰδοὺ λοιπὸν ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μεταρρυθμίσεως, ἡ Ἀναμορφώσεως ταύτης, ὁ ὁποῖος λαμβάνει δικαίως περισσότερα τοῦ εἰσοδήματος ἑνὸς καρδιναλίου, καὶ ὁ ὁποῖος δὲν πιάνει οὔτε τρίχα... Εἶναι ἀληθὲς, ὅτι ἑδρεύει εἰς τὰς βουλὰς, ἀλλ' οὐδεὶς ἤκουσέ ποτε αὐτὸν εἰμὴ νὰ ρεγχαλίζῃ κατὰ τὰς νυκτερινὰς συνεδριάσεις τῶν εὐγενῶν ὁμοτίμων... Ἡ ζωή του ὅλη εἶναι νὰ τρώγῃ, νὰ κοιμᾶται, νὰ παχύνῃ... Εἶναι ὅμως καλὸς χαρτοπαίκτης, ἐξαίρετος πατὴρ οἰκογενείας, ἂν καὶ ἔρχεται ἐνίοτε νὰ κάμῃ ἕνα γῦρον εἰς τὸν Ἅδην μου, καὶ εἶναι ἄξιος νὰ διδάσκῃ εἰς διάστημα τριῶν ὡρῶν χωρὶς ποσῶς νὰ γνωρίζῃ περὶ τίνος ὁμιλεῖ... Σοὶ προλέγω, Σούκη, ὅτι, ἂν καὶ ἔχῃ τόσον σεβάσμιον χαρακτῆρα ἡ Πανιερότης Του, δὲν σοὶ εἶναι διόλου ἀπηγορευμένον νὰ ῥίψῃς ἐπ' αὐτοῦ τὴν ψῆφόν σου· ἡ Αὐτοῦ Πανιερότης δὲν εἶναι ἐκ τῶν καθαροφρονούντων (puritain).

Σχεδὸν δὲν ἤκουον πλέον, μυλόρδε. Ὁ νοῦς μου ἐθασανίζετο, καὶ ἐζήτει νὰ καταμετρήσῃ καὶ νὰ προσδιορίσῃ τὸν προσεγγίζοντα κύνδυνον. Ὅσον δὲ ἐθιάζον ἐμαυτὴν οὕτω, τόσον κατεθλίβετο ἡ καρδία μου.

Ὁ Ἰσμαὴλ ἐξηκολούθει τὴν σκωπτικὴν ἐξεικόνισίν του. Μοὶ ἔδειξεν ἀκόμη πολλοὺς λόρδους, πολλοὺς μεγάλους ἄρχοντας ξένους, ἰατροὺς περιφήμους καὶ νομικοὺς περιβοήτους.—Ἐγὼ δὲ ἐκλονούμην ἐπὶ τῶν ἐξησθενημένων ποδῶν μου, καὶ ἠσθανόμην ὅτι ἐκινδύνευον νὰ λειποθυμήσω.

—Ἰδοὺ τον! Ἰδοὺ τον! ἀνεβόησεν αἴφνης ὁ πατήρ μου ἐγγίζων τὸν ὦμόν μου· κύτταξε, Σούκη. Παρετήρησα, μυλόρδε, καὶ σᾶς εἶδον.

Ἐμέ! διέκοψεν ὁ Βρίαν ἔκθαμβος.

—Εἴχετε εἰσέλθει πρὸ ὀλίγου... Δὲν ἔβλεπον ἄλλον εἰμὴ μόνον ὑμᾶς! Φεῦ! Δὲν ἦστε ὑμεῖς, τὸν ὁποῖον μοὶ ἐδείκνυεν ὁ πατήρ μου.

—Ὦ! Κύριε, ἀνεβόησα συγκινηθεῖσα ὑπὸ γλυκείας ἐλπίδος.—Ἀλήθειαν μοὶ λέγετε; εἰς αὐτὸν θέλετε νὰ μὲ δώσητε;

Ὁ Ἰσμαὴλ μὲ παρετήρησεν ἀσκαρδαμυκτεί.

—Εἰς αὐτὸν Σούκη, βεβαιότατα. Τὸν ἐγνώριζες λοιπὸν πρίν;

—Ναὶ, τὸν ἐγνώριζον, κύριε! ἀπεκρίθην μὲ δάκρυα χαρᾶς εἰς τοὺς ὀφθαλμούς.

—Στὴν πίστιν μου, μέγα εὐτύχημα! ἐψιθύρισεν ὁ πατήρ μου διὰ τῶν ὀδόντων·—ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσῃ τις ὅτι αἱ νέαι ἔχουσι παραδόξους ἰδιοτροπίας... Νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβολος, ἂν ἐτόλμων νὰ πιστεύσω ὅτι ἡ Ἐξοχότης Του... ἂς ἦναι τέλος πάντων... Πηγαίνω νὰ σοῦ φέρω τὸν μυλόρδον πρέσβυν, Μὶς Σούκη.

Ὁ πατήρ μου διευθύνθη πρὸς τὴν θύραν.—Ἐγὼ δὲ δὲν προσεῖχον ποσῶς εἰς τοὺς λόγους του. Σᾶς ἐθεώρουν Μυλόρδε καὶ παρεδιδόμην εἰς μέθην χαρᾶς εἰς τὴν θέαν σας· ἤμην εὐτυχής.

—Πρὶν ὑπερβῇ τὸ κατώφλιον ὁ Ἰσμαὴλ, μετενόησεν αἴφνης καὶ ἐπανῆλθε ταχέως πρὸς ἐμέ.

—Ἀ! Μὶς Σούκη, μοὶ εἶπεν, ἐλπίζω ὅτι εἴμεθα συνεννοημένοι· σοὶ ὁμιλῶ περὶ τοῦ Πρίγκηπος Δημητρίου Τολζόη, ὁ ὁποῖος πρὸ ὀλίγου εἰσῆλθεν εἰς τὴν αἴθουσαν. Εἶναι ἐκεῖνος μὲ τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα μὲ φυσιογνωμίαν ὀλίγον... ὀλίγον ἀλλόκοτον, Μὶς Σούκη, μὲ στῆθος κεκαλυμμένον ὑπὸ παρασήμων. Ἐννοούμεθα νομίζω;

—Δὲν εἶχον πλέον φωνὴν νὰ ἀποκριθῶ. Ὁ ἀνὴρ, τὸν ὁποῖον μοὶ ἐδείκνυεν ἦτο... Ἀλλὰ πρέπει νὰ τὸν γνωρίζητε, ὦ Βρίαν.

—Τὸν γνωρίζω, κυρία μου, ἀπεκρίθη ὁ Λάνσεστερ, τοῦ ὁποίου ἡ ἀναπνοὴ καθίστατο ἐπίπονος... Σᾶς παρακαλῶ, τελειώσατε!

—Μοὶ ἐνέπνευσεν ἀποστροφὴν καὶ τρόμον, μυλόρδε. Ἐσταύρωσα τὰς χεῖράς μου καὶ ἐθεώρουν ἱκετευτικῶς τὸν πατέρα μου.

—Ἀ!... εἶπεν οὗτος συνωφρυούμενος, ἐπαίζομεν ὡς βλέπω, μὲ μισὰ λόγια... Καὶ περὶ τίνος μοὶ ἐλέγετε, Μὶς Σούκη, ἂν ἀγαπᾶτε;...

—Σᾶς ἔλεγον περὶ τοῦ Βρίαντος δὲ Λάνσεστερ, κύριε.

Ὁ πατήρ μου ἐξέπεμψε καγχασμὸν ξηρὸν καὶ ὀξύν.

—Τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ κόμητος· ἀνεβόησε. Στὴν πίστιν μου, καλὸς ἀστεϊσμός... ἐξαίρετος ἀστεϊσμός, μὰ τὸν Βεελζεβούλ!.. Ἂν ὁ Βρίαν εἶχε τίποτε... χά! χά! χά!... Ὅσον τὸ συλλογίζομαι δὲν ἠμπορῶ νὰ μὴ γελῶ... Ἀλλὰ δὲν ἔχει λεπτὸν, Μὶς Σούκη!..

—Συγγνώμην, κυρία μου, διέκοψεν ὁ Βρίαν· οἱ λόγοι οὗτοι προφερθέντες ὑπὸ τοῦ Ἰσμαὴλ περὶ ἐμοῦ φαίνεται ὅτι περιέχουσιν ὑποκεκρυμμένην ἔννοιαν... Ἐξηγήθη ποτὲ περὶ τούτου;

—Οὐδέποτε, μυλόρδε.

Ὁ Βρίαν ἐφάνη ὅτι ἤθελε νὰ προτείνῃ καὶ ἄλλην ἐρώτησιν· ἀλλὰ περιεστάλη καὶ προσέθηκε.

—Εὐαρεστήθητε νὰ ἐξακολουθήσητε, κορία μου.

Ὁ πατήρ μου τῳόντι, μυλόρδε, ἐξηκολούθησεν ἡ Σωσάννα, ἐφαίνετο ὅτι ἀπέδιδε παράδοξον σημασίαν εἰς τὸ αἴσθημα τὸ ὁποῖον μὲ ἔσυρε πρὸς ὑμᾶς... Τοῦτο τὸν ἔκαμνε νὰ γελᾷ... ὁ δὲ Ἰσμαὴλ ἐγέλα μόνον ὅταν πονηρὰ ἐλπὶς διήρχετο τὸ πνεῦμά του... Ἀλλ' ὑμεῖς, μυλόρδε, δύνασθε καλλιον ἐμοῦ νὰ συμπεράνητε ἂν ἡ περίστασις αὕτη ὑποκρύπτῃ εἰσέτι θλιβερόν τι μυστήριον.

—Τῇ ἀληθείᾳ, Σούκη, ἐπανέλαβεν ὁ Ἰσμαὴλ, εἶναι πολὺ νόστιμον... νοστιμώτατον... Ἀλλὰ δὲν ἔχει ὀβολὸν, τὸ ἠξεύρεις; καὶ δὲν πρέπει νὰ τὸν βάζῃς εἰς τὸν νοῦν σου. Ἔλα! λησμόνησε αὐτὴν τὴν τρέλλαν, καὶ ἑτοιμάσου νὰ δεχθῇς τὸν πρίγκηπα Δημήτριον Τολζόην, τὸν πρέσβυν τῆς Ῥωσσίας.

—Καὶ τί μὲ θέλει ὁ ἄνθρωπος οὗτος; ἠρώτησα μὲ ὀργήν.

Κυνικὸς γέλως ἐφάνη ἐπὶ τῶν χειλέων του.

—Ὅ,τι σὺ θέλεις τὸν ἀξιότιμον Βρίαντα δὲ Λάνσεστερ, Μὶς Σούκη, ἀπεκρίθη.—Ἀλλὰ θὰ σοὶ τὸ εἴπῃ καὶ ὁ ἴδιος.

—Δὲν θέλω νὰ τὸν ἴδω, ἀνεβόησα· δὲν θὰ τὸν ἴδω, κύριε.

—Θὰ τὸν ἴδῃς, Μὶς Σούκη! ἐπρόφερε μὲ τὴν ἐπιτάττουσαν καὶ ἀπειλητικωτάτην ἐκείνην φωνὴν, τὴν ὁποίαν μετεχειρίζετο κατὰ τοῦ δυσχοῦς Ῥοβοάμ·—ὦ! μὰ τὸν Βεελζεβοὺλ, θὰ τὸν δεχθῇς καὶ τώρα ἀμέσως.

Ἔπασχον δεινῶς, μυλόρδε, καὶ ἠσθανόμην παραλυομένας τὰς δυνάμεις μου, καὶ ὅμως ἀπεκρίθην πάλιν θαῤῥαλέως.

—Ὄχι, κύριε, δὲν θὰ τὸν δεχθῶ.

Ἡ παρουσία σας διήγειρε τὸ θάῤῥος μου, ὦ Βρίαν...

Ὁ Ἰσμαὴλ ἥρπασε τὸν βραχίονά μου, καὶ τὸν ἔσφιγξεν οὕτως ὥστε οἱ δάκτυλοί του ἐκόλλησαν εἰς τὰς σάρκας μου. Οἱ ὀφθαλμοί του ἔλαβον ἔκφρασιν στυγερὰς καὶ ὄντως καταχθονίου κακίας, καὶ ἐπλησίασε τὸ πρόσωπόν του εἰς τὸ ἰδικόν μου.

—Εἶσαι ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν μου, εἶπε μετὰ φωνῆς διακεκομμένης ὑπὸ τῆς λύσσης, ἥτις κατεῖχεν αὐτόν· εἶσαι ὑπὸ τὴν ἰδικήν μου ἐξουσίαν μόνον... Εἶμαι κύριός σου... Ἠμπόρουν νὰ σὲ φονεύσω, ἀκούεις;

Ὁ Βρίαν ἀνέστη αὐτομάτως καὶ ἔθεσε τὰς δύο χεῖράς του ἐπὶ τοῦ πνευστιῶντος στήθους αὐτοῦ.

—Νὰ σὲ φονεύσω, ἐξηκολούθησεν ἡ Σωσάννα, ἥτις καὶ αὐτὴ ἔτρεμεν ἐπὶ τῇ τρομερᾷ ταύτῃ ἀναμνήσει·—ἀλλὰ προτιμῶ νὰ σὲ πωλήσω, καὶ πρέπει νὰ σὲ πωλήσω.

Τὸ σπινθηροβολοῦν ὄμμα του μὲ κατέτρωγε.

—Μὴ ἀντισταθῇς! ἐπανέλαβε τινάσσων σφοδρῶς τὸν βραχίονά μου, εἰδεμὴ, θὰ σὲ καταπατήσω ὑπὸ τοὺς πόδας μου, καθὼς ἔκαμά ποτε

τὸν Ῥοβὰμ ἐμπρός σου, καὶ θὰ σὲ δείρω, ὡς ἔδειρα ἐκεῖνον.

Ὁ Βρίαν ἐξέπεμψε φωνὴν πεπνιγμένην καὶ κατέπεσε πάλιν ἐπὶ τοῦ ἀνακλιντῆρος.

—Ἀλλὰ ποῖον νὰ ἐκδικηθῶ δι' ὑμᾶς, κυρία μου!... ἐψιθύρισεν.

Κεφ. ΙΘ'. Εἴκοσι χιλιάδες ρούβλια.

—Καὶ ἤμην ἐκεῖ, κυρία μου, ἐπανέλαβεν ὁ Βρίαν, πλησιέστατα εἰς ὑμᾶς, καὶ ὑπεκλίνατε ὑπὸ τὴν ἀπειλὴν ἑνὸς ἀχρείου... καὶ δὲν ἠσθανόμην οὐδὲν ἐν τῇ καρδίᾳ μου... Ἰώ! διατί νὰ μὴ μὲ προσκαλέσητε εἰς βοήθειάν σας!

—Ἤμην καταβεβλημένη, μυλόρδε, ἀπεκρίθη ἡ Σωσάννα, ἀλλὰ δὲ ἐνέδιδον.—Ἤρχεσθε εἰς βοήθειάν μου χωρὶς νὰ τὸ ἠξεύρητε· διότι, πῶς ἤθελον ἀντισταθῆ εἰς τὴν κτηνώδη δραστηριότητα τοῦ Ἰσμαὴλ, ἂν δὲν ὑπεστηριζόμην ὑπὸ τῆς παρουσίας σας; Ἐν ἐμαυτῇ δὲν εἶχον ὑποστήριγμα, διότι ἠγνόουν τὴν ἀνθρωπίνην ἠθικὴν, καὶ ἡ θεία ἐκείνη δύναμις, τὴν ὁποίαν δύναται νὰ δώσῃ ὡς λέγουσιν, ἡ θρησκευτικὴ πίστις εἰς τὴν ἀσθενεστάτην φύσιν, μοὶ ἔλειπεν ἐξ ὁλοκλήρου. Ἠδυνάμην νὰ ἐλπίσω ἐξωτερικὴν βοήθειαν κατὰ τοῦ Ἰσμαὴλ ἐγὼ, ἥτις οὐδένα ἄλλον εἶχον ἐν τῷ κόσμῳ εἰμὴ τὸν Ἰσμαὴλ ὡς προστάτην μου;... Ἂν ἀντέστην, ἀντέστην δι' ὑμᾶς καὶ διὰ μέσου ὑμῶν. Ἡ ἰσχύς μου προῆλθεν ἐκ τῆς παρουσίας σας.—Καὶ ἀπὼν ἂν ἦστε, ἠθέλετε πάλιν μὲ ὑποστηρίξει, διότι ἀνῆκον ὅλη εἰς ὑμᾶς, καὶ ἀορίστως πως ἐννόησα, ὅτι ὁ πατήρ μου δίδων με εἰς ἄλλον, μὲ ἀφῄρει ἀπὸ ὑμᾶς διὰ παντός.

Διὰ παντὸς μυλόρδε!—Ὅ,τι ἦτο τότε ἐν ἐμοὶ συγκεχυμένη ὑποψία εἶναι τώρα αἴσθημα ἀκριβὲς καὶ ὡρισμένον· ἂν ἐνέπιπτον εἰς τὴν παγίδα, δὲν ἠθέλετε μὲ γνωρίσει ποτέ.

Ὁπόσον ἤδη εἶσθε ἀνώτερος ἐμοῦ, ὦ Βρίαν! τοὐλάχιστον πρέπει νὰ δυνηθῶ νὰ σοὶ προσφέρω ἐμαυτὴν καθαρὰν πάσης κηλίδος, ἔστω καὶ ἀκουσία. Ἂν κατὰ δυστυχίαν μου ἤθελον μιανθῆ, ἤθελον θεωρεῖ ἐμαυτὴν ἀναξίαν, καὶ ἤθελον ἀπομακρυνθῆν ἀπὸ σοῦ...

Ἡ Τελευταία ἀπειλὴ τοῦ Ἰσμαὴλ μὲ κατέστησε πεισματοδεστέραν εἰς τὴν ἀντίστασίν μου.

—Δύνασθε νὰ μὲ φονεύσητε, τῷ εἶπον, ἀλλ' ὄχι νὰ μὲ ἀναγκάσητε νὰ ἐνδώσω.

—Λοιπὸν, θὰ σὲ φονεύσω! ἀνεβόησεν ἀφρίζων· —θὰ σὲ φονεύσω... Ὦ ἀλλ' ὄχι διὰ μιᾶς!... Θὰ ἀποθάνῃς διὰ βασάνων βραδέως, καὶ κατ' ὀλίγον πᾶσαν ἡμέραν... Τί διάβολον! ποῖος δαίμων λοιπὸν σοὶ ἐφύσησε τὴν αἰδῶ, ἀθλία κόρη! Ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη ἐπροσπάθουν νὰ δέσω κάλυμμα εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σου, καὶ ὅμως πάλιν δὲν εἶσαι τυφλή! Ἐπὶ δεκαπέντε ἔτη ἐπροσπάθησα ὑπομονητικῶς νὰ κάμψω τὴν θέλησίν σου περιβάλλων μὲ σκότος τὴν διάνοιάν σου, καὶ πάλιν βλέπει καθαρά! καὶ ἡ θέλησίς σου ἐπανίσταται... Αὐτὸ μὲ κάμνει νὰ ἀρνηθῶ τὸν Σατανᾶν καὶ νὰ πιστεύσω ὅτι ὑπάρχει Θεός!...

Διεκόπη, ἔθεσε τὸ ἀπόμακτρόν του ἐπὶ τοῦ ὑγροῦ στόματός του, καὶ ἐπανήγαγε μετὰ δυσκολίας ἐπὶ τῶν χειλέων του τὸ σύνηθες ψυχρὸν βλέμμα του.

—Ἰδοὺ ὁποῦ εἶμαι ἀνόητος, ὡς σὺ, Μὶς Σούκη, ἐπανέλαβε μὲ προσποιητὴν ἀταραξίαν·—τῇ ἀληθείᾳ, παριστῶ τὸ δρᾶμα τοῦ καλοκἀγάθου λόρδου, ὅστις ἐπεθύμει νὰ βιάσῃ τὴν θυγατέρα του νὰ νυμφευθῇ κυφὸν ἑκατομμυριοῦχον. Εἶναι ἐλεεινὸν τοῦτο 'στὴν πίστιν μου!... Ἄκουσε! ἔχομεν ἄδικον καὶ οἱ δύο· ἂς ὁμιλήσωμεν μὲ φρόνησιν· σὲ ζητῶ πρᾶγμα ἁπλούστατον· διατί μοι τὸ ἀρνεῖσαι;

—Ὑμεῖς θέλετε νὰ μὲ δώσητε εἰς ἕνα ἄνθρωπον, ἀπεκρίθην, καὶ ἐγὼ θέλω νὰ ἀνήκω εἰς ἄλλον.

Ἡ ἀπόκρισις αὕτη ὀλίγον ἔλειψε νὰ διεγείρῃ πάλιν ὅλην τὴν μανίαν του, ἀλλ' ἐκρατήθη.

—Θέλεις νὰ ἀνήκῃς εἰς ἄλλον ἐπανέλαβε· τί αὐθαίρετος ἀπόφασις, Μὶς Σούκη!... Λησμονεῖς ὅτι εἶμαι πατήρ σου!

—Τί σημαίνει τοῦτο; ἠρώτησα.

Ὁ πατήρ μου ἔδακε σφοδρῶς τὰ χείλη του.

—Ἔχεις δίκαιον ἐπανέλαβε· δὲν εἶμαι 'τὰ λογικά μου, ἀπόψε... Φαίνεται ὅτι δὲν σημαίνει τίποτε τὸ ὅτι εἶμαι πατήρ σου... Ἤθελα νὰ σοὶ εἴπω, Μὶς Σούκη, λησμονεῖς ὅτι εἶμαι ὁ ἰσχυρότερος.

—Ὄχι, κύριε.

—Λοιπὸν θὰ μὲ ὑπακούσῃς;

—Ὄχι!

Ἀπεμακρύνθη τότε βιαίως ἀπ' ἐμοῦ, καὶ περιῆλθεν ἐπ' ὀλίγον ἐν τῷ θαλάμῳ.

Ὠρελήθην ἐκ τῆς στιγμῆς τῆς ἀναβολῆς ταύτης διὰ νὰ ῥίψω βλέμμα πρὸς τὸ ἕτερον μέρος τοῦ παραπετάσματος. Ἦστε ἐν τῇ εὐθυμίᾳ ἐκείνῃ ἥτις καθιστᾷ τὸ πρόσωπόν σας ὑπερήφανον καὶ σοβαρὸν, καὶ κάμνει νὰ μειδιῶσι πάντες οἱ περικυκλοῦντές σε.—Ὡμιλεῖτε περὶ τοῦ ἀδελφοῦ σας, καὶ διηγεῖσθε μίαν ἐκ τῶν προσβολῶν τῆς παραδόξου πάλης τὴν ὁποίαν ἐπεχειρίσατε κατ' αὐτοῦ.

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην, χρεωστῶ νὰ τὸ ὁμολογήσω, μυλόρδε, μοὶ ἐπῆλθε σφοδρὰ ἐπιθυμία νὰ προφέρω τὸ ὄνομά σας, καὶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν βοήθειάν σας.—Ἀλλὰ δὲν μὲ εἴχετε ἰδεῖ ποτε... καὶ ἔπειτα ἐφοβήθην δι' ὑμᾶς, διότι ἐγίνωσκον τὴν καρδίαν τοῦ πατρός μου.

Ἦλθε πάλιν πρὸς ἐμὲ, καὶ ἤλλαξε μίαν φορὰν ἀκόμη τὸ ἦθός του.

—Μὶς Σωσάννα, μοὶ εἶπε μετὰ ψυχρότητος καὶ σαρκασμοῦ, εἶσαι ἐνάρετος νέα βεβαιότατα· ἀλλ' ἐγὼ εἶμαι τίμιος ἔμπορος... Λοιπὸν, σὲ ἐπώλησα, ἐπροπληρώθην, καὶ ὁ ἀγοραστὴς περιμένει τὴν παράδοσιν τῆς πραγματείας... Λοιπὸν, ἑκουσίως ἢ βιαίως, Μὶς Σούκη, θὰ δεχθῇς τὰ σεβάσματα τῆς Ὑψηλότητός Του τοῦ πρίγγιπος Δημητρίου Τολζόη... Πίστευσόνμε καὶ φέρου καθὼς πρέπει πρὸς

αὐτὸν· διότι οἱ Ῥῶσσοι ἔχουσιν ἰδιαιτέρους τρόπους φιλοφροσύνης εἰς τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ προσέχῃ τις, καὶ δὲν εἶμαι ὑπεύθυνος διὰ τίποτε... Τοῦτο σὲ ἐνδιαφέρει... Ἐντὸς δέκα λεπτῶν ὁ πρίγκηψ θὰ ἦναι ἐδῶ· ἐντὸς δέκα ἄλλων λεπτῶν θὰ προφυλάττεσθε καὶ οἱ δύο διὰ καλοῦ κλείθρου ἀπὸ τῶν ὀχληρῶν ἀνθρώπων... Ἐντὸς ὀλίγου, Μὶς Σωσάννα.

Καὶ ταῦτα εἰπὼν ἐξῆλθε βιαίως.

—Δὲν ἦστε τλέον ἐκεῖ, μυλόρδε!...

—Ἠθέλετε μὲ προσκαλέσει, κυρία μου; ἀνεβόησεν ὁ Βρίαν, ὅστις ἐμέμφετο ἑαυτὸν ὡς ἁμαρτήσαντα διότι ἔτυχε νὰ ἦναι ἀπών.

—Δὲν ἠξεύρω... ἡ ἀθυμία μου ἦτο βαθυτάτη'... Ἀλλὰ δὲν ἦστε πλέον ἐκεῖ!... Δὲν εἶδον ἄλλο ἐν τῇ αἰθούσῃ εἰμὴ πρόσωπα ἄγνωστα, ψυχρὰ, καὶ ἐπὶ τῶν ὁποίων ὁ ἀγγλικὸς ἐγωϊσμὸς ἦτο ἐγκεχαραγμένος... Καὶ ἐν μέσῳ αὐτῶν εἶδον τὸ ἄγριον πρόσωπον τοῦ Ῥώσσου ἐκείνου, διὰ τοῦ ὁποίου μὲ ἠπείλει ὁ Ἰσμαὴλ.

Ἴσως ὁ φόβος μου ἐγίνετο πρόσκομμα κατὰ τοῦ ἄνδρὸς τούτου· διότι μοὶ ἐφάνη μορμορωπὸς καὶ τρομερός. Ἡ βάρβαρος ἐκείνη κεφαλὴ ἐπικαθημένη εἰς χρυσοκέντητον ἐπενδύτην μοὶ ἐφαίνετο ὅτι ἐξεῖχεν ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους ὡς ἀπεχθὲς μορμολύκειον.

Ἤθελον νὰ φωνάξω, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθην· καταθλιπτικὸν βάρος ἐπέκειτο ἐπὶ τοῦ στήθους μου...

Τὴν στιγμὴν ἐκείνην ὁ Ἰσμαὴλ εἰσῆλθεν εἰς τὴν κυβευτικὴν αἴθουσαν, καὶ ὑπῆγε κατ' εὐθεῖαν πρὸς τὸν πρίγκηπα. Ὡμίλησε πρὸς αὐτὸν χαμηλῇ τῇ φωνῇ.—Ὁ πρίγκηψ ἐμειδίασε, καὶ τὸ σπινθηροβολοῦν βλέμμα του ἐστράφη πρὸς τὸ παραπέτασμα.

Τὸ βλέμμα τοῦτο μὲ ἔσωσε, μυλόρδε. Μοὶ ἐνέπνευσε τοσοῦτον σπαραξικάρδιον τρόμον, ὥστε ἠδυνήθην νὰ ἀποτινάξω τὴν χαύνωσίν μου. Ἠγέρθην, διῆλθον τὴν αἴθουσαν καὶ τοὺς διαδρόμους τρέχουσα. Μετὰ μίαν στιγμὴν ἤμην ἐν τῇ ὁδῷ...

Ὁ Βρίαν ἀνέπνευσε διὰ μακρῶν.

—Ἔτρεξα ἀκόμη ἐπί τινας στιγμὰς ἀσκόπως· ἔπειτα δὲ κατέπεσα καταβεβλημένη εἰς τινα γωνίαν τοῦ Λείστεστερ Σκουέαρ.

Δὲν ἤξευρον ποῦ νὰ ὑπάγω· ἔτρεμον ὑπὸ ψύχους· ἐφοβούμην οὕτω μόνη ἐν μέσῳ τῆς νυκτὸς, ἐν μέσῳ τοῦ ἀγνώστου εἰς ἐμὲ Λονδίνου·—ἀλλ' ἤμην εὐτυχὴς, διότι ἀπέφυγον τὸν κίνδυνον. Σὰς ἐνεθυμούμην μεθ' ἡδονῆς, μυλόρδε· ἐνόμιζον, ὅτι ἐπερυλαττόμην δι' ὑμᾶς, καὶ ὅτι μετείχετε ἐκ τῆς νίκης μου.

Διὰ τοῦτο δὲ ἡ νίκη μου μοὶ καθίστατο προσφιλεστάτη!...

Φεῦ! δὲν ἀνελογιζόμην ὅτι τὸ μόνον ἄσυλόν μου ἦτο ἡ οἰκία τοῦ Ἰσμαὴλ, καὶ ὅτι ὁ κίνδυνος, τὸν ὁποῖον ἀπέφυγον σήμερον ἤθελεν ἀναφανῆ τὴν ἐπιοῦσαν οὐχ ἧττον τρομερός. Δὲν ἀνελογιζόμην ὅτι ἡ σιδηρᾶ θέλησις τοῦ Ἰσμαὴλ, ἅπαξ δηλωθεῖσα, δὲν ἠδύνατο νὰ καμφθῇ, ὅτι ἡ τρομερὰ ἀπληστία του ἔπρεπε νὰ κορεσθῇ, καὶ ὅτι ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀμύνης κατ' αὐτοῦ, ἤμην ὑπὸ τῆς μοίρας καταδεδικασμένη νὰ ὑποφέρω ταχέως ἢ βραδέως τὴν τυραννίαν του.

Ἀλλὰ τοσοῦτον ἠδιαφόρουν περὶ τούτων, μυλόρδε, ὥστε ἡ πρώτη μου πρᾶξις, ἅμα παρῆλθεν ἡ στενοχωρία μου καὶ ἠδυνάμην νὰ κάμω κίνημα, ὑπῆρξε τὸ νὰ ῥιφθῶ εἰς ἅμαξαν, καὶ νὰ διευθυνθῶ πρὸς τοὺς Ἀγροὺς τοῦ Ἀγαθοῦ.

—Ἠῶς, κυρία μου, ἀνεβόησεν ὁ Βρίαν, ἐπανήλθετε εἰς τὸ ἄτιμον ἐκεῖνο καταφύγιον;

—Ἐπανῆλθον, μυλόρδε... Καὶ μὴ ἐξαντλεῖτε διὰ τόσον μακρὰν αἰτίαν τὸν οἰκτόν σας... Ἔκτοτε εἶδον ἡμέρας τόσον θλιβερὰς δυστυχίας, ὥστε ἠδυνήθην νὰ ἐπιθυμῶ τὴν οἰκίαν τοῦ Ἰσμαήλ...

Ὁ πατήρ μου δὲν εἶχεν ἐπιστρέψει εἰσέτι, ὅτε ἔφθασα εἰς τοὺς Ἀγροὺς τοῦ Ἀγαθοῦ. Ἀντὶ νὰ εἰσέλθω εἰς τὸ δωμάτιόν μου κατὰ τὸ σύνηθες, ὡρελήθην ἐκ μιᾶς στιγμῆς καθ' ἣν οἱ ὑπηρέται τοῦ Ἰσμαὴλ δὲν μὲ παρετήρουν, καὶ ἀνέβην τρέχουσα εἰς τὸ τεχνουργεῖον τοῦ Ῥοβὰμ.

Οὗτος ἦτο ὁ μόνος ἐπὶ τῆς γῆς ὅστις ἐφαίνετο ἔχων πρὸς ἐμὲ εὔνοιαν. Οὐδὲν ἠλπίζον παρ' αὐτοῦ. διότι καὶ αὐτὸς κατεστυραννεῖτο ὡς καὶ ἐγώ, ἀλλ' αὐτομάτως ἐφερόμην πρὸς αὐτὸν, ἵνα ἑνώσω τὴν ἀμηχανίαν μου μετὰ τῆς δουλείας αὐτοῦ.

Ὁ δυστυχὴς ἄλαλος ἦτο ἐξηπλωμένος, φορῶν ὅλα τὰ ἐνδύματά του, ἐπὶ ψιάθου τινὸς ἐν μέσῳ τοῦ δωματίου, καὶ αὕτη ἦτο ἡ κλίνη του· Ἐκοιμᾶτο.

Ὅτε δὲ τὸν ἐξύπνησα, τὸ κίνημά του ἐξέφρασε ζωηρὰν ἔκπληξιν, καὶ βεβαίως, μυλόρδε, ἡ παρουσία μου τὴν ὥραν ἐκείνην, ἅμα δὲ καὶ ἡ ἀταξία τῆς πλουσίας στολῆς μου ἔμελλον νὰ ἐκπλήξωσιν αὐτόν.—Διὰ τῶν χειρονομιῶν του, αἵτινες σχεδὸν ἀντικαθίστων τὸν λόγον, μὲ ἠρώτησε, καὶ διηγήθην εἰς αὐτὸν μὲ φωνὴν διακεκομμένην ὑπὸ συγκινήσεως, τὴν βδελυρὰν διαγωγὴν τοῦ Ἰσμαὴλ, καὶ τὴν φυγήν μου ἐκ τῆς Χρυσῆς Λέσχης.

Ἔκλινε τὴν κεφαλὴν καὶ ἐφάνη σκεπτόμενος.

Μετά τινα λεπτὰ ἔλαβε τὴν χεῖρά μου καὶ τὴν ἐφίλησεν· ἔπειτα δὲ μὲ ὡδήγησεν εἰς τὴν καλύβην του, καὶ μοὶ ἔδειξε κοίλωμά τι, ἐν ᾧ ὑπῆρχε τόπος ἱκανὸς διὰ τὸ σῶμά μου, ἔπειτα δὲ ἐκτύπησε διὰ τῶν δακτύλων του κενὸν πινάκιον, ὅπερ ἦτο ἐπὶ τῆς τραπέζης.

Τοῦτο ἐσήμαινε, μυλόρδε, κατὰ τὴν γλῶσσαν τοῦ δυστυχοῦς ἀλάλου, ὅτι ἤθελε μὲ κρύψει εἰς τὴν καλύβην του, καὶ ὅτι ἤθελε συμμερίζεσθαι τὸ φαγητόν του μετ' ἐμοῦ. Ἀλλόκοτος ἰδέα! ὁ πατήρ μου ἐπανελθὼν ἤθελε μάθει ταχύτατα ὅτι ἤμην ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἤθελε μὲ ζητήσει, καὶ ὁ Ῥοβὰμ ἤθελε γίνει θῦμα τῆς συμπαθείας του. Ἰδοὺ τί ἔπρεπε νὰ συλλογισθῶ, καὶ τί ἐσυλλογίζετο ἀναμφιβόλως ὁ δυστυχὴς Ῥοβὰμ, διότι ἦτο κατηφὴς καὶ ἀποφασισμένος.—Ἀλλ' οἱ ὑπολογισμοί μου δὲν ἔφθανον τόσον μακρὰν, μυλόρδε. Ἔβλεπον ὅτι διέφυγον τὰς καταδιώξεις τοῦ πατρός μου καὶ τὴν τρο-

μερὰν ἀνάγκην τοῦ νὰ ὑποφέρω τὴν παρουσίαν τοῦ Ῥώσσου εἰκείνου, οὗτινος ἡ εἰκὼν παρίστατο μεταξὺ τῶν ἀναμνήσεων τῆς ἑσπέρας ὡς φαντασιῶδες φόβητρον. Ἡ ἰδέα αὕτη μοὶ ἐνέπνεε θάρρος καὶ χαράν.

—Ναί, ἀπεκρίθην, ναί, καλὲ Ῥοβοὰμ, θὰ κρυφθῶ αὐτοῦ, καὶ θὰ μείνω πάντοτε μαζῆ σου.

Ἔκαμε σοβαρὸν σημεῖον συγκαταθέσεως.—Εἶμαι βεβαία τώρα, μυλόρδε, ὅτι εἶχε τὴν προαίσθησιν προσεγγιζούσης καὶ θανασίμου τιμωρίας.

Ἐγὼ δὲ δὲν ἐφοβούμην πλέον. Ὁ κίνδυνος μοὶ ἐφαίνετο πολὺ ἀπέχων καὶ ὅτι ἠδυνάμην νὰ τὸν ἀποφύγω. Τοῦ λοιποῦ ἤμην τοσούτῳ μᾶλλον ἐκτεθειμένη καθ' ὅσον δὲν ἠσθανόμην πλέον τὴν θέσιν μου, καὶ μωρὰ ἰδέα ἀσφαλείας ἀντικαθίστα τὴν ἀγωνίαν μου.

Καὶ ὅμως, μυλόρδε, πόσον ὁ κίνδυνος ἦτο ἐνταῦθα τρομερώτερος! Πόσῳ μᾶλλον ἔπρεπε νὰ τρέμω, ἂν ἡ περὶ τοῦ κόσμου ἀγνοιά μου δὲν ἦτο τόσον μεγάλη! Ἐν μὲν τῇ Χρυσῇ Λέσχῃ ὁ πατήρ μου δὲν ἦτο ἄλλο εἰμὴ αἰσχρὸς ἔμπορος μόλις ὑπὸ τοῦ νόμου ἀνεχόμενος, ὕποπτος καὶ ἀείποτε ἐπαγρυπνούμενος ἀρχηγὸς καταστήματος, τὸ ὁποῖον μόνον ἡ τάξις τῶν πελατῶν του ἐμπόδιζε τοῦ νὰ ὑποπέσῃ ἀμέσως ὑπὸ τὸ βάρος τοῦ νόμου. Ἐν δὲ τοῖς Ἀγροῖς τοῦ Ἀγαθοῦ, ἦτο βασιλεὺς, ἀπόλυτος κύριος, τύραννος ἀπεριόριστος. Ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματός μου, ἤμην δέκα βήματα μακρὰν συναθροίσεως ἀνθρώπων, διεφθαρμένων ἀναμφιβόλως καὶ ὅλως παραδεδομένων εἰς τὴν ἀκολασίαν, ἀλλ' ὅπως δήποτε εὐγενῶν, καὶ ἐχόντων ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῶν ὑπερηφάνειάν τινα, ἂν ὄχι ἀρετάς. Οἱ ἄνθρωποι οὗτοι συνηνωμένοι ἤθελον μὲ ὑπερασπισθῆν, ἔξω καὶ ὑπὸ ἀριστοκρατικῆς αἰδοῦς μόνον, ἂν καὶ ἕκαστος αὐτῶν χωριστὰ ἤθελεν ἴσως καταχρασθῆν ἀνηλεῶς τῆς ἀμηχανίας μου, ἤθελον τεθῆ τρὸς ἐπίδειξιν ἀρετῆς μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ πατρός μου· ἤθελον δράξει ἀπλήστως τῆς εὐκαιρίας ταύτης νὰ πράξωσι πομπωδῶς ἔργον γενναιοφροσύνης.—Ἐξ ἐναντίας δὲ ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Ἰσμαὴλ ἤμην μόνη, εἰς καταφύγιον οὗτινος καὶ αὐτοὶ οἱ ὑπηρέται τῆς οἰκίας δὲν ὑπώπτευον τὴν ὕπαρξιν. Οὐδὲν οὖς ἠδύνατο νὰ μὲ ἀκούσῃ· οὐδὲν, μυλόρδε, οὐδὲν εἰμὴ δυστυχές τι ὂν ἠκρωτηριασμένον καὶ ἀποκτηνωθὲν ὑπὸ τῆς δουλείας,—ἀφωσιωμένον μὲν, ἀλλ' ἀδρανὲς καὶ συνηθισμένον πρὸ πολλῶν ἐτῶν νὰ ὑποκλίνῃ εἰς τὴν θέλησιν τοῦ Ἰσμαήλ.

Ἐνταῦθα, μυλόρδε, ἔπρεπε νὰ ἀποθάνω ἢ νὰ νικηθῶ, ἂν ἡ σωτηρία μου δὲν προήρχετο ἐξ ἀπροσδοκήτου λύσεως τοῦ φοβεροῦ τούτου δράματος. Διὰ νὰ σωθῶ ἐχρειάζετο ἡ ἀπώλεια τοῦ πατρός μου. Ὁ θεὸς ἔθηκεν ἐπὶ τοῦ Ἰσμαὴλ τὴν βαρεῖαν χεῖρα τῆς ἐκδικήσεώς του. Κατεβλήθη τὴν αὐτὴν ἐκείνην στιγμὴν καθ' ἣν μὲ ὤθει εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου....

Ἀγνοῶ τί συνέβη ἐν τῇ Χρυσῇ Λέσχῃ μετὰ τὴν ἀναχώρησίν μου. Τὸ μόνον, τὸ ὁποῖον ἔμαθον εἶναι ὅτι ὁ πατήρ μου δὲν ἐπανῆλθε τὴν νύκτα ἐκείνην εἰς τὴν οἰκίαν τῶν Ἀγρῶν τοῦ Ἀγαθοῦ. Ἴσως μὴ δυνάμενος νὰ μὲ ὑποθέσῃ τόσον τυφλὴν ὥστε νὰ ὑποβάλω πάλιν ἐμαυτὴν ἑκουσίως ὑπὸ τὴν τυραννίαν του, διῆλθε τὴν νύκτα εἰς τὸ νὰ μὲ ζητῇ εἰς τὰ περὶζ τοῦ Λείσεστερ Σκουέαρ.

Περὶ τὰς ἕνδεκα ὥρας τῆς πρωΐας ὁ Ῥοβοὰμ καὶ ἐγὼ ἠκούσαμεν τὸ κροῦσμα τοῦ οἰκοδεσπότου εἰς τὴν θύραν τῆς οἰκίας. Ἐκρύβην τρέμουσα εἰς τὸ κοίλωμα, τὸ ὁποῖον ἔμελλε τοῦ λοιποῦ νὰ ἦναι τὸ καταφύγιόν μου, καὶ ὁ Ῥοβοὰμ ἐτέθη ἔμπροσθεν τῆς τραπέζης του εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὲ κρύψῃ.

Οἱ ὑπηρέται εἶπον ἀναμφιβόλως εἰς τὸν πατέρα μου ὅτι ἤμην ἐντὸς τοῦ δωματίου μου. Ἀλλ' εἶχε νὰ κάμῃ ἄλλο τι σοβαρώτερον ἢ νὰ βεβαιωθῇ περὶ τούτου, καὶ ἠκούσαμεν μετ' ὀλίγον τὸ βῆμά του ἐπὶ τῆς μυστηριώδους κλίμακος.—Ὁ Ῥοβοὰμ μοὶ ἐπέβαλε σιωπὴν δι' ἐμφατικοῦ κινήματος, τὸ ὁποῖον ἐδείκνυε ζωηρῶς τὴν ἀνησυχίαν του. Ἔμεινον ἀκίνητος, καὶ ἐκράτουν τὴν ἀναπνοήν μου· ὁ πατήρ μου εἰσῆλθε.

—Ὡραία ὑπόθεσις! ἐγόγγυζε κλείων πάλιν τὴν θύραν· ἐξαίρετος ὑπόθεσις 'ς τὴν πίστιν μου!... Ὁ πρίγκηψ θέλει νὰ τῷ ἀποδώσω τὰς εἴκοσι χιλιάδας ρουβλίων... Νὰ μὲ πάρῃ ὁ διάβολος, ἂν ἦναι δυνατὸν νὰ δώσῃ κανεὶς χρήματα παρμένα.

Ἔσυρε χαρτίον ἐκ τοῦ κόλπου του καὶ ἀνέπτυξεν αὐτό.

—Ἑτοίμασε σὺ χαρτίον νὰ παραχαράξῃς, ἐπανέλαβεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὸν Ῥοβοὰμ μὲ τὴν συνήθη τραχύτητα αὐτοῦ· πελέκησε τὰ κονδύλιά σου, καὶ γύμνασε τοὺς δακτύλους σου... θὰ σοῦ δώσω τώρα εὐθὺς ἐργασίαν.

Ὁ Ῥοβοὰμ ὑπήκουσε. Ἠσθανόμην τὴν ἕδραν του τρέμουσαν. Ἐζήτει τὴν καλαμογλυφίδα του, καὶ δὲν τὴν εὕρισκεν. Ὁ τρόμος ἐτάραττε τὸν ἐγκέφαλόν του.

Ὁ πατήρ μου περιήρχετο κατὰ μῆκος καὶ πλάτος τοῦ δωματίου.

—Εἶναι σατανικὸν πρᾶγμα! ἐψιθύρισε.—τὸ ἄθλιον ἐκεῖνο κοράσιον μὲ κάμνει νὰ χάσω μιὰ χρυσῆν δουλειά!... Θὰ εὕρω πάλιν ἀνόητον Τάρταρον ὡς τὴν Ὑψηλότητά Του, ὁ ὁποῖος νὰ θελήσῃ νὰ μοὶ ὑπογράψῃ γραμμάτιον εἴκοσι χιλιάδων ρουβλίων ἐκ προκαταβολῆς καὶ χωρὶς νὰ ἠξεύρῃ;... Τοῦτο ὑπέσχετο ἑκατομμύρια, 'ς τὴν τιμήν μου, διότι ὁ πρίγκηψ ἔχει τοὺς φίλους του καὶ τοὺς τοῦ αὐθέντου του, καὶ ἡ μικρὰ εἶναι τόσον ὡραία ὥστε νὰ γυρίσῃ τὰ μυαλὰ τριακοσίων Κοζάκων!... Ποῦ 'ς τὸν διάβολον πάγει καὶ χόνεται ἡ ἀρετή! προσέθηκε μὲ ἀγενῆ βλασφημίαν·—ἐγὼ πταίω· ἔπρεπε νὰ μὴν τὴν ἀφήνω μίαν στιγμὴν ἀπ' ἐμπρός μου... Κάποιος θὰ ἔδωκεν εἰς αὐτὴν δολίας συμβουλὰς, κάποιος θὰ ἐνέπνευσεν εἰς αὐτὴν τὸ ἀλαζονικὸν ἐκεῖνο ψεῦδος, τὸ ὁποῖον ὀνομάζουσι τιμὴν μιᾶς γυναικός... Τί τιμήν! ἐδῶ βλέπω καταδρομὴν τῆς τύχης!.... διότι ἐκεῖναι εἰς τὰς ὁποίας διδάσκουσι τὴν τιμὴν τὴν μεταχειρίζονται κατὰ τὴν περίστασιν, ἐνῷ αὐτή... Πρέπει νὰ εἴπω πρὸς